

**CONSTITUȚIA
REGATULUI UNIT
AL MARII BRITANII
ȘI AL IRLANDEI DE NORD**

UK

CONSTITUȚIA REGATULUI UNIT AL MARII BRITANII ȘI IRLANDEI DE NORD

Prezentare generală

Prof. univ. dr. Elena Simina TĂNĂSESCU

1. Scurt istoric

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord se prezintă astăzi ca un stat unitar, dar puternic descentralizat, cuprinde patru provincii istorice, fiecare cu identitate proprie, dar care nu se constituie în state distincte, anume Anglia, Scoția, Țara Galilor și Irlanda de Nord. Istoric vorbind, Anglia a fost un regat distinct până în 1707, când a fuzionat cu Scoția, dând astfel naștere Marii Britanii. Ulterior, în urma războaielor de cucerire a întregului teritoriu al insulelor britanice, Marii Britanii s-a adăugat Țara Galilor, ca entitate încorporată, și, distinct, partea de nord a Irlandei, ceea ce a condus la formarea statului care poartă sugestivă denumire de Regat Unit a două entități, fără să se precizeze forma concretă de uniune sau să se identifice un proces comun de unificare. De altfel, în cursul anului 2014, cu prilejul referendumului respins chiar de scoțieni cu privire la secesiunea Scoției față de Marea Britanie, s-au pus din nou și cu mai multă acuitate toate vechile întrebări ale englezilor vizând propria identitate națională și ceea ce, eventual, i-ar putea distinge de scoțieni, galezi ori irlandezi, dar și cele privind propriile instituții care ar putea fi distincte de cele ale celorlalte entități componente ale Regatului Unit. S-a constatat astfel încă o dată faptul că, deși Anglia a fost leagănul multor instituții juridice și politice devenite astăzi uzuale în mai toate statele lumii, ea însăși nu beneficiază de o Constituție scrisă sau de un Parlament propriu, distinct de al Marii Britanii.

Într-adevăr, o bună parte din literatura juridică de specialitate subliniază constant faptul că Regatul Unit nu are nici astăzi o Constituție scrisă în sensul curent al termenului, de document unic sau codificat cu privire la regulile de guvernare și protecția drepturilor fundamentale, deși reguli scrise și cutumiare de natură constituțională există la nivelul entităților care formează Regatul Unit încă din Evul Mediu. Astfel, din perspectivă pur istorică, se subliniază adesea faptul că vechimea și continuitatea regulilor constituționale engleze fac dificilă cuprinderea lor într-un act juridic unic; aceasta constituie marca distinctivă a originalei Constituții britanice, care s-a dezvoltat organic, de-a lungul a mai multe secole, și, în ciuda pretensei sale flexibilități sporite, în fapt a suferit foarte puține modificări de amploare, schimbările producându-se mai degrabă gradual

și lent tocmai în considerarea caracterului său preponderent cutumiar. S-a sugerat chiar că insularitatea geografică explică, într-o oarecare măsură, caracterul original al Constituției britanice, iar absența unor momente critice de anvergură din istoria Regatului Unit (cum ar putea fi înfrângeri militare de răsunet ori revoluții sângeroase) a contribuit la păstrarea incrementală și nedisputată a unor tradiții ancestrale.

Din punct de vedere politic, conceptul de suveranitate parlamentară, propriu Regatului Unit și care își are obârșia în reușita reprezentanților nobilimii, clericilor și locuitorilor orașelor libere din Anglia Evului Mediu de a-și impune voința în fața monarhului (aflat în permanentă trebuință de resurse, în special financiare, sporite pentru politicile belicoase duse în scopul expansiunii teritoriale), a marcat durabil spiritele și rămâne și astăzi trăsătura distinctivă a instituțiilor politice britanice. Ideea că nimeni și nimic nu poate fi deasupra voinței reprezentanților poporului și că Parlamentul poate lua orice decizie, nefiind limitat decât de propriile-i rigori de ordin moral, pare a fi oarecum desuetă în era contemporană, caracterizată prin globalizare și integrarea tot mai accentuată a statelor prin intermediul unor sisteme juridice constrângătoare, inclusiv pentru suveranitatea statală, însă, paradoxal, pentru Regatul Unit ideea de suveranitate a Parlamentului pare a fi supraviețuit în mod miraculos, deși suveranitatea statală a cedat de mult exigențelor integrării europene. Această dogmă interacționează dificil cu principiul priorității de aplicare a dreptului internațional care ar fi contrar dreptului intern, în special în materia drepturilor omului. În plus, ea este percepută ca un factor de centralizare a puterii (prin opoziție cu teoria separației puterilor în stat) și pune unele probleme inclusiv din punct de vedere politic atunci când, în practică, ea echivalează cu predominanța unui executiv aflat sub autoritatea oricărei majorități parlamentare conjuncturale ce ar putea fi formată la un moment dat și indiferent de obiectivele statale pe termen mediu sau lung, mai ales atunci când aceste obiective sunt exprimate prin concepte specifice statului de drept, care constituie unul din principiile fundamentale ale sistemului juridic britanic. În fapt, dogma suveranității parlamentare contrazice flagrant însăși ideea de supremație a Constituției și face imposibil controlul constituționalității actelor juridice adoptate de Parlamentul Regatului Unit, iar acest lucru a determinat chiar Camera Comunelor să examineze cu atenție posibilitatea unei eventuale codificări a Constituției Regatului Unit cu întreaga suită de consecințe ce ar putea decurge dintr-o astfel de decizie istorică și revoluționară pentru Marea Britanie.

În sfârșit, din punct de vedere juridic, a devenit notoriu faptul că integrarea Regatului Unit în organizațiile supranaționale a afectat în mod considerabil sistemul juridic al acestui stat. La aceasta se adaugă și realitatea obiectivă conform căreia Constituția britanică s-a transformat lent în decursul secolelor, dar accelerat începând cu anii '90, dintr-una preponderent politică într-una formală și formalizată în texte juridice scrise. În special în timpul Guvernului laburist condus de Tony Blair, dar și ulterior, o serie întreagă de legi adoptate de Parlament

s-au adăugat la actele scrise preexistente ale eșafodajului complex care alcătuiește sistemul normativ al Marii Britanii și au transformat radical înfățișarea constituțională a statului: legile devoluțiunii au acordat puteri sporite parlamentelor locale create la nivelul celorlalte trei entități care constituie Regatul Unit (dar nu și la nivelul Angliei), legile referitoare la transparența decizională au modificat profund maniera de lucru a autorităților publice centrale și locale, legile referitoare la protecția drepturilor fundamentale au introdus în sistemul normativ britanic Convenția Europeană a Drepturilor Omului și au conferit independență sporită instanțelor judecătorești, inclusiv în privința cenzurării actelor edictate de Parlament. Această evoluție a determinat mulți autori britanici să afirme că nu suveranitatea parlamentară rămâne principiul fundamental după care este guvernat Regatul Unit, ci domnia legii (*rule of law*) și corolarul său, principiul statului de drept vegheat de instanțe judecătorești independente funcțional. Ultimele tușe la această veritabilă reformă constituțională ce nu a fost numită ca atare au fost aduse de reforma Camerei Lorzilor, care a pierdut practic competențele decizionale în materie legislativă, și de crearea unei Curți Supreme care a consfințit separația puterilor în stat și a anihilat o bună parte din principiul conlucrării și echilibrului reciproc al acestora, ce a dominat istoria seculară a instituțiilor statului britanic.

Deși discuțiile referitoare la potențiala codificare a Constituției Marii Britanii, dacă nu a întregului Regat Unit, au început la jumătatea anilor '70 și s-au intensificat în ultima perioadă, ele au rămas la stadiul de analize doctrinare ori dezbateri politice și nu s-au concretizat în acțiuni juridice. Astfel, ceea ce în doctrină se desemnează prin sintagma „Constituția Marii Britanii” reunește o serie de cutume, câteva acte scrise, precedente judiciare și unele contribuții doctrinare sedimentate prin referiri judiciare frecvente. Dintre acestea, prezența colecție de acte constituționale a selectat doar o parte din convențiile constituționale istorice sau numai extrase din legi recente adoptate de Parlamentul de la Westminster, considerate a fi ilustrative atât pentru evoluția și sedimentarea în timp a regulilor constituționale engleze, cât și edificatoare pentru tendințele de codificare și formalizare modernă a dreptului constituțional britanic: Magna Carta Libertatum 1215; Petiția dreptului 1628; Legea pentru declararea drepturilor 1689; Legea privind drepturile omului 1998; Legea Curții Supreme 2005.

2. Raporturile dintre principalele autorități statale

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord este o monarhie constituțională ereditară, care funcționează pe baza principiului separației și colaborării puterilor în stat și al domniei legii adoptate de Parlament.

Tradițional, monarhia engleză a dominat sistemul politic britanic; în zilele noastre prerogativele regale sunt exprimate prin butada „monarhul domnește, dar nu guvernează”. Formal, și astăzi monarhul britanic domnește nu doar asupra Regatului Unit, ci și asupra Commonwealth, o asociație de state reunite sub Coroana

Britanică. În fapt, puterea executivă, care în trecut a aparținut monarhilor absoluți, este astăzi exercitată de Cabinetul încă denumit „al Maiestății Sale”, condus de un Prim-ministru care este șeful partidului politic învingător în alegerile generale. Toate actele juridice emise de monarh sunt contrasemnate de ministrul responsabil cu punerea lor în aplicare, monarhul beneficiind de imunitate în materie civilă și penală. Printre atribuțiile formale ale acestuia se numără: numirea Prim-ministrului (deși, în fapt, acesta este indirect desemnat de alegători), numiri în unele funcții sau demnități publice (deși, în fapt, funcția publică este profesionalizată de multă vreme în Marea Britanie și accesul la aceasta se face mai ales pe calea concursului, iar demnitățile publice sunt mai degrabă la discreția șefului majorității parlamentare care, de regulă, este și Prim-ministru), sancționarea legilor cu menținerea unui drept formal de veto (neexercitat de la începutul secolului al XX-lea), prezentarea mesajului Tronului la deschiderea fiecărei sesiuni parlamentare (deși, de fapt, acesta este redactat în întregime de Prim-ministru), numirea judecătorilor în funcție (pe baza unei propuneri venite din partea unei comisii specializate) și acordarea grațierii individuale, precum și alte atribuții în planul relațiilor internaționale sau ceremoniale (încheierea tratatelor internaționale, declararea războiului și încheierea păcii, recunoașterea de state sau guverne ori acordarea de distincții și decorații). Monarhul a păstrat formal prerogativa dizolvării Camerei Comunelor fie automat, după cinci ani de funcționare, fie atunci când, cu ocazia unui vot în Camera Comunelor, Cabinetul este pus în minoritate. În fapt, dizolvarea Camerei Comunelor este astăzi mai degrabă o prerogativă a Prim-ministrului decât a monarhului. Cu toate acestea, monarhul se poate opune dizolvării dacă sunt întrunite trei condiții: Parlamentul să poată funcționa astfel cum este constituit, alegerile anticipate să reprezinte un impediment pentru dezvoltarea economiei și suveranul să poată găsi un alt Prim-ministru al unui alt partid politic sau al unei alte coaliții care să fie capabil să guverneze cu majoritatea existentă.

În sfârșit, în urma dificilului divorț petrecut în secolul al XVI-lea între Regele Henric al VIII-lea și Regina Catherine de Aragon, monarhul Marii Britanii a devenit șeful Bisericii Anglicane, iar aceasta s-a separat de Biserica Catolică devenind autocefală.

Puterea executivă revine Cabinetului Maiestății Sale, care s-a desprins treptat din Consiliul privat al Regelui și a început să fie condus de un Prim-ministru din momentul în care monarhul a renunțat la dreptul său de a conduce personal ședințele acestui organ colectiv de guvernare. În zilele noastre, Cabinetul este format dintr-un număr variabil de miniștri și din miniștri juniori sau secretari de stat ce nu au în sarcină anumite departamente (ministere), ci își fac ucenicia politică pentru partidul care se află la guvernare. Cabinetul este un organ colectiv ce răspunde solidar în fața Parlamentului pentru politicile publice pe care le pune în aplicare. Răspunderea politică și solidară a Cabinetului este, ca multe alte instituții ale regimului parlamentar britanic, rezultatul unei lungi evoluții istorice care a început cu răspunderea penală personală a miniștrilor ce își riscau viața în fața monarhilor absolutiști în Evul Mediu. Cabinetul are atribuții executive, drept

de inițiativă legislativă, importante atribuții de natură financiară și se află sub controlul parlamentar exercitat de Camera Comunelor. De asemenea, el dispune și de delegarea legislativă pe care i-o poate acorda Parlamentul pe o perioadă de timp determinată și cu respectarea unor condiții referitoare la domeniul de reglementare și obiectivele necesar a fi atinse.

Prim-ministrul domină sistemul politic britanic, unii autori făcând vorbire chiar despre o personalizare a funcției și o concentrare a puterii executive ce poate ajunge, în cazuri extreme, la exercitarea *de facto* a atribuțiilor de șef al statului. Datorită legitimității sale cvasidirecte, acesta controlează agenda Cabinetului și joacă rolul de *leader* al majorității parlamentare pe care se sprijină Guvernul nu doar în momentul investiției, ci pe tot parcursul existenței sale. Pierderea încrederii Parlamentului are adesea drept consecință și pierderea poziției de Prim-ministru, într-atât este de importantă colaborarea puterilor legislative și executive pentru buna funcționare a regimului politic britanic.

Parlamentul britanic este alcătuit din Camera Lorzilor și Camera Comunelor. La origine, din Camera numită superioară tocmai din pricina compunerii sale trebuiau să facă parte și reprezentanții clerului; înțelegând relativ devreme că parlamentarii urmau doar să consfințească voința monarhului și pretextând faptul că instituțiile religioase erau oricum distincte de cele laice, clerul și-a retras reprezentanții din Parlament, Camera superioară devenind astfel compusă exclusiv din reprezentanții nobilimii, care puteau lăsa moștenire această calitate. Multiple reforme care au vizat atât compunerea, cât și competențele Camerei Lorzilor (legile din 1911, 1949, 1958, 1999) au redus semnificativ importanța acesteia în planul instituțiilor politice decizionale; reforma constituțională adoptată în 2005 și intrată în vigoare abia în 2009 a luat din competența acesteia inclusiv funcția judiciară, făcând să dispară Lordul Cancelar și panelul jurisdicțional al celor nouă lorzi cu funcție de Curte supremă a Marii Britanii din structura Parlamentului și instituind astfel o mai strictă separație între puterea legislativă și cea judecătorească.

Camera Comunelor reunea tradițional reprezentanții breslelor, ai oamenilor liberi și ai orașelor și porturilor libere din regat, desemnați inițial după criterii calitative (aptitudini de reprezentare ori putere financiară semnificativă) și nu cantitative (număr de voturi strânse de fiecare în vederea exercitării unui mandat reprezentativ). În timp, calitățile personale au fost subsumate unei competiții deschise pentru voturi în vederea reprezentării, ceea ce a condus la sistemul electoral uninominal specific Marii Britanii, despre care se spune că întreține cu sistemul politic bipartizan o relație cauzală „precum cea dintre ou și găină”. Evoluții recente din politica britanică au determinat însă schimbări și în această privință, Parlamentul cuprinzând astăzi trei partide dominante, iar Guvernul fiind susținut de o coaliție formată din două partide ai căror șefi îndeplinesc, unul, funcția de Prim-ministru, iar celălalt, funcția de Viceprim-ministru.

Camera Comunelor este alcătuită din 659 de membri, aleși pentru un mandat, în principiu, de cinci ani, care se poate prelungi, la solicitarea Prim-ministrului, cu aprobarea monarhului. Ea este prezidată de un *speaker* și disciplinată de

whips din partea fiecărui partid reprezentat în Parlament. Pe lângă comisiile de specialitate ori de anchetă sau speciale, Parlamentul Marii Britanii include și instituții neoficiale precum *shadow cabinet* (guvernul din umbră), o grupare a unor membri ai partidului/partidelor politice din opoziție care sunt însărcinați, fiecare, să urmărească atent politicile publice și deciziile adoptate de fiecare ministru în funcție și care să fie capabili, în cazul în care o moțiune de cenzură ar reuși să obțină numărul de voturi necesare pentru răsturnarea Guvernului, să își asume imediat sarcina guvernării.

Dacă inițial Camera Comunelor era un simplu organ consultativ, aflat la discreția monarhului în privința datei și locului de reunire, precum și a ordinii de zi, având mai ales rolul de a consfinți cheltuielile propuse de șeful statului, printr-o evoluție incrementală practica instituțională a reușit să transforme această adunare într-una nu doar autentic reprezentativă, ci și decizională, cu rol de limitare a competențelor discreționare ale monarhului și, mai târziu, de control asupra executivului în genere. Ca manifestare a autonomiei interne a Parlamentului, sediul acestuia a fost stabilit la Westminster, într-un loc diferit de sediul Coroanei Britanice. În zilele noastre întreaga competență legislativă și de control asupra executivului revine Camerei Comunelor, Camera Lorzilor având doar un rol rezidual de Cameră de reflecție.

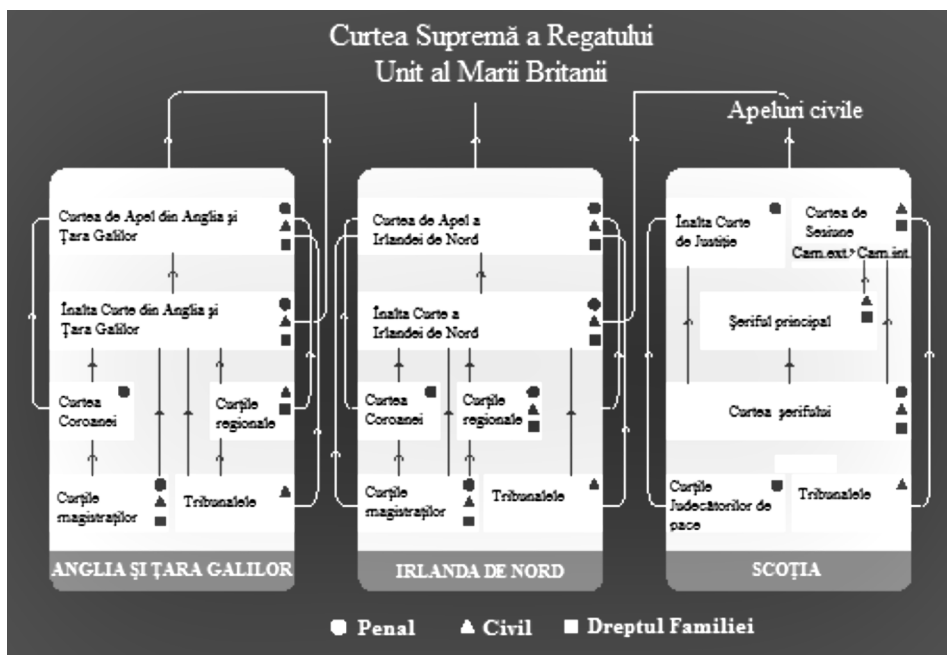
Colaborarea și echilibrul puterilor în stat obligă Prim-ministrul și membrii Cabinetului să fie membri ai Parlamentului, altfel ei neputând îndeplini funcții executive de guvernare. În aceste condiții delegarea legislativă nu constituie neapărat o dovadă de încredere a Parlamentului în Guvern, însă posibilitatea unei moțiuni de cenzură ca rezultat al efectelor produse de legislația delegată este oricând prezentă. În afara răspunderii solidare a Cabinetului în fața Parlamentului subzistă și răspunderea penală individuală a membrilor Guvernului (*impeachment*) pentru fapte de trădare, luare de mită ori înșelăciune. Procedura de *impeachment* presupune două etape: declanșarea urmăririi de către Camera Comunelor și judecarea propriu-zisă a celui în cauză de către Camera Lorzilor. De esența regimului parlamentar britanic țin relațiile de strânsă colaborare care trebuie să se stabilească între Parlament și Guvern pentru buna funcționare a sistemului politic și instituțional, concretizate în situații extreme prin răspunderea politică a Cabinetului în fața Camerei alese prin vot universal, și, respectiv, dreptul de dizolvare a adunării alese prin vot universal de șeful Cabinetului, ambele bazate pe lipsa răspunderii și inviolabilitatea șefului de stat care joacă rolul de arbitru între autoritățile publice alese prin vot direct.

3. Puterea judecătorească

În Regatul Unit sunt aplicate trei sisteme juridice diferite: cel scoțian, un sistem normativ mixt, împletind atât dreptul scris, de tradiție continentală, cât și norme de drept comun, proprii sistemului anglo-saxon; cel englez, fondat pe cutumă și precedent judiciar, și cel nord-irlandez, asemănător cu cel englez, dar consacrat distinct încă din 1921. Legile adoptate de Parlament pot fi interpretate și aplicate de orice instanțe judecătorești, din oricare entitate componentă a Regatului Unit.

Dreptul englez se bazează pe patru tipuri de izvoare juridice, anume dreptul comun, precedentul judiciar, dreptul scris și jurisprudența unor autori considerați clasici. Dreptul comun (*common law*) constă în ansamblul normelor juridice deduse din cutumă, adaptate la realitățile societății contemporane și interpretate de către judecători în realizarea actului de justiție. Precedentul judiciar (*case law*) reunește elementele comune ale hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțe în cauze similare. Dreptul scris (*statutes*) vizează actele normative formal adoptate de autoritățile statului cu competențe normative. Jurisprudența (*jurisprudence*) constă în scrierile doctrinare ale autorilor deveniți clasici prin citare frecventă și constantă, mai ales în cadrul hotărârilor judecătorești.

Ulterior intrării în vigoare a reformei constituționale menite să înființeze Curtea Supremă a Regatului Unit, organizarea instanțelor judecătorești se prezintă astfel cum e ilustrată în schema alăturată. Judecătorii Maiestății Sale sunt selecționați dintre profesioniștii dreptului, cu calificările profesionale și vechimea minimă stabilite în funcție de jurisdicția pentru care sunt selectați, de o comisie specială alcătuită din practicieni ai dreptului și din reprezentanți ai societății civile. Comisia și procesul de admitere, precum și condițiile minimale de selecție sunt separat și special stabilite pentru Curtea Supremă față de celelalte instanțe judecătorești.

4. Administrația publică locală și organizarea administrativ-teritorială

Regatul Unit, în mod particular după adoptarea legilor cunoscute sub denumirea generică de legi referitoare la devoluțiune, constituie exemplul clasic de stat

unitar atât de puternic descentralizat, încât pune sub semnul întrebării însuși conceptul de regionalizare. Uniunea celor trei entități care constituie astăzi Regatul Unit este realizată atât de diferit ca proces și desăvârșire în timp; încă de la încorporarea fiecărei noi entități, acestea și-au păstrat multiple caracteristici și particularități, în special în materie de organizare și competențe ale autorităților locale.

Astfel, chiar de la încorporarea Scoției, în 1707, aceasta și-a menținut propriul sistem juridic, deplina autonomie a autorităților locale și în privința religiei, precum și competențe decizionale extinse în materie de educație și stare civilă ale propriilor cetățeni. Referendumul în favoarea independenței Scoției, organizat în toamna anului 2014, chiar dacă a eșuat cu o marjă destul de mică, a repus în discuție procesul de constituire a Marii Britanii. În egală măsură, el a adus în prim-plan dorințele de secesiune și independență ale unei națiuni care se declară distinctă de cea engleză ori britanică (indiferent ce semnificație ar putea avea aceasta din urmă) și reclamă protecție juridică sporită nu numai prin prisma reglementărilor referitoare la minoritățile naționale, ci, mai ales, din punctul de vedere al autonomiei politice. Aceasta din urmă a fost puternic conturată și sprijinită prin legea devoluțiunii din Scoția, 1998, care a creat Parlamentul de la Edinburgh și un Guvern capabil să ia decizii în mod autonom în domenii variate, precum sistemul normativ, educație, instanțe judecătorești și selecția judecătorilor, închisori, dezvoltare economică și agricultură. Deși Parlamentul scoțian poate adopta inclusiv legislație primară în materii reziduale, precizate expres în legea devoluțiunii și care nu fac obiectul competențelor primare ale Parlamentului Marii Britanii, competența de a stabili și a reține resurse proprii la bugetul său, acordată prin legea din 1998, a fost retractată prin acte subsecvente din 2011 și 2012, ceea ce a determinat intensificarea mișcărilor secesioniste concomitent cu popularitatea crescândă a Partidului Naționalist Scoțian și a culminat cu organizarea unui referendum doar în Scoția, pentru a se afla dacă scoțienii doresc separarea de Marea Britanie sau nu.

Spre deosebire de autonomia de care s-a bucurat Scoția încă de la începuturile sale în cadrul Marii Britanii, Țara Galilor a fost încorporată în Regatul Unit prin absorbție chiar din Evul Mediu. Devoluțiunea din Țara Galilor în 1998 s-a soldat cu crearea unui Parlament local despovărat de orice competențe legislative primare și a unui Guvern local însărcinat doar cu punerea în aplicare a legilor britanice prin preluarea funcțiilor fostului secretar de stat britanic pentru Țara Galilor. Confruntat cu o situație mai puțin protectoare pentru autonomia sa decizională, Parlamentul galez a utilizat dreptul său de veto asupra unora dintre legile britanice și, după modificarea în 2006 a legii devoluțiunii, a organizat un referendum pentru a ști dacă populația galeză dorește să beneficieze de autonomie legislativă fie și numai în anumite domenii, expres enumerate în anexa la legea din 2006 și asupra cărora se convenise prin negocieri cu Parlamentul de la Westminster. Referendumul a confirmat dorința de autonomie a Parlamentului local din Țara Galilor, iar astăzi devoluțiunea din această entitate seamănă tot mai mult cu cea existentă deja în Scoția sau Irlanda de Nord.

Istoria integrării Irlandei de Nord în Regatul Unit fiind foarte diferită de a celorlalte entități, evoluția autonomiei sale decizionale a urmat un curs diferit. Parlamentul de la Stormont a fost suspendat în urma rebeliunilor soldate cu confruntări armate între catolicii irlandezi și forțele de ordine britanice de la începutul anilor '70, iar Irlanda de Nord a fost guvernată direct de la Londra și Westminster. Războiul civil ce a urmat în Irlanda de Nord a luat sfârșit în urma acordului semnat în 1998 (*The 'Good Friday' Agreement*) între IRA (Armata Republicană Irlandeză) și Guvernul Marii Britanii, în baza căruia Irlanda de Nord trebuia să beneficieze de structuri de conducere proprii, iar poporului său liber i-a fost recunoscut dreptul la autodeterminare și posibilitatea de a-și exprime acordul pentru unirea Irlandei de Nord cu cea din sudul insulei. Legea devoluțiunii Irlandei de Nord din 1998 a restaurat în mod formal Parlamentul local irlandez cu condiția dezarmării forțelor paramilitare irlandeze, fapt care nu a fost posibil până în 2007. În tot acest timp, devoluțiunea în Irlanda de Nord a fost în mod repetat împiedicată ori suspendată. Revizuirea din anul 2006 a tuturor legilor devoluțiunii a adus schimbări și în Irlanda de Nord, însă nu a permis o veritabilă autonomie legislativă a Parlamentului de la Stormont până la finalizarea procesului de pace, care nu s-a desăvârșit nici în prezent.

În sfârșit, Anglia este singura entitate care nu dispune de un Parlament local propriu și nu cunoaște o autonomie legislativă ori decizională distinctă de cea a autorităților centrale ale statului. Din punctul de vedere al organizării administrative, Anglia cuprinde mai multe regiuni ca unități administrative de coordonare și control, ce reunesc unul sau mai multe comitate, la rândul lor organizate în districte (*boroughs*) sau orașe (*cities*), dintre care unele pot avea și parohii (*parishes*). Toate aceste structuri ilustrează caracterul unitar și puternic centralizat al statului englez. Singura entitate distinctă și dotată cu un nivel substanțial de autonomie locală este regiunea denumită Marea Londră. Unitățile administrative sunt conduse de consilii locale alese direct de cetățeni și pot avea primari desemnați de respectivele consilii, cu excepția Marii Londre, care are un primar ales direct de cetățeni, însă abia din 2000. La nivelul comitatelor există, de asemenea, consilii alese, precum și un Lord Locotenent, reprezentant al Coroanei Britanice în comitat.

5. Drepturile fundamentale

Protecția drepturilor fundamentale a constituit principala motivație a adoptării primelor convenții constituționale ale Marii Britanii. De altfel, actele scrise ale acestei Constituții vii și flexibile cuprind în primul rând documente referitoare la protecția drepturilor, iar garantarea lor a fost constant asigurată de instanțele judecătorești ale Maiestății Sale în virtutea principiului domniei legii (*rule of law*), astfel încât este într-adevăr paradoxal că abia în 1998, prin *Human Rights Act*, a fost formal introdusă în sistemul normativ intern al Marii Britanii Convenția europeană a drepturilor omului. Cu toate acestea, și în ciuda dogmei suveranității parlamentare, Marea Britanie s-a adaptat rapid – la nivel atât normativ, cât și al

practicii instituționale și judecătorești – la sistemul supranațional de protecție a drepturilor fundamentale. Astfel, în baza articolului 3 din *Human Rights Act*, judecătorul este obligat să interpreteze atât legile (*statutes*), cât și dreptul comun (*common law*) în conformitate cu dispozițiile Convenției europene a drepturilor omului. În caz contrar, acesta trebuie să facă o declarație de neconformitate, ceea ce antrenează o modificare a dispoziției contrare din dreptul intern, indiferent dacă este vorba de o reglementare secundară ori primară. Această situație ar putea permite apariția unui control de constituționalitate în sistemul constituțional britanic.

6. Raportul dintre dreptul național și dreptul Uniunii Europene

Așa cum s-a menționat și mai devreme, în ciuda dogmei suveranității parlamentare, ce nu mai poate fi aplicată *tale quale* ulterior aderării Marii Britanii la Uniunea Europeană, statul englez trebuie să își exercite suveranitatea în comun cu toate celelalte state membre ale UE și să asigure aplicarea reglementărilor europene cu bună-credință, întocmai și cu prioritate. După o practică instituțională inițială ușor ezitantă, autoritățile britanice s-au conformat exigențelor dreptului european în măsura în care acesta le este aplicabil și au negociat constant clauze de *opt-out* atunci când și acolo unde au apreciat că interesele naționale reclamă conservarea suveranității parlamentare în parametrii săi originali.

7. Controlul de constituționalitate

Dat fiind că Marea Britanie nu are o Constituție scrisă și formal supremă, nu există control de constituționalitate ori Curte Constituțională.

SELECȚIE DE IZVOARE JURIDICE ALE INSTITUȚIILOR CONSTITUȚIONALE ALE REGATULUI UNIT AL MARII BRITANII ȘI AL IRLANDEI DE NORD

MAGNA CARTA (Marea Cartă a drepturilor de la 1215)

UK

John, prin binecuvântarea lui Dumnezeu Rege al Angliei, Senior de Irlanda, Duce de Normandia și de Aquitania și Conte de Anjou, salută pe arhiepiscopi, episcopi, abați, conți, baroni, judecători, pădurari, șerifi, prelați, funcționari și pe toți supușii credincioși.

Aflați că, în fața lui Dumnezeu, pentru salvarea sufletului nostru și al strămoșilor și urmașilor noștri, pentru cinstirea lui Dumnezeu și slăvirea Sfintei Biserici, cât și pentru reformarea regatului nostru, la sfatul venerabililor noștri Părinți Stephen, arhiepiscop de Canterbury, Cardinal al întregii Anglii și al Sfintei Biserici Romane, Henry, arhiepiscop de Dublin, William, episcop de Londra, Peter, episcop de Winchester, Jocelin, episcop de Bath și Glastonbury, Hugh, episcop de Lincoln, Maestrul Pandulf, subdiacon și membru al Casei Papale, Fratele Aymeric, maestru al cavalerilor templieri din Anglia, William Marshal, conte de Pembroke, William, conte de Salisbury, William, conte de Warren, William, conte de Arundel, Allan de Galloway, polițist în Scoția, Warin Fitz Gerald, Peter Fitz Herbert, Hubert de Burgh, majordom de Pointou, Hugh de Neville, Mathew Fitz Herbert, Thomas Basset, Allan Basset, Philip Daubeny, Robert de Roppeley, John Marshal, John Fitz Hugh, precum și alți supuși loiali:

1. Prin această Cartă Noi l-am încredințat pe Dumnezeu și am confirmat pe veci, pentru Noi și urmașii Noștri, că Biserica Angliei va fi liberă și se va bucura de drepturile sale depline și libertățile sale neștirbite. Că Noi dorim astfel, rezultă din faptul că, din proprie voință, înainte de izbucnirea prezentei dispute dintre Noi și baronii Noștri, Noi am acordat și confirmat în scris libertatea alegerilor clericale, un drept considerat ca fiind de cea mai mare necesitate și importanță pentru Biserică, și am supus-o aprobării de către Papa Inocent III. Această libertate va fi respectată de Noi și dorim ca ea să fie respectată cu bună-credință pe veci de urmașii Noștri.

Noi am acordat, de asemenea, pe veci tuturor oamenilor liberi din regatul Nostru, pentru Noi și pentru urmașii Noștri toate aceste libertăți înscrise mai jos pentru ca ei să le aibă și să le păstreze, ei și urmașii lor, de la Noi și de la urmașii Noștri.

2. Dacă vreun conte, baron sau altă persoană care posedă terenuri direct de la Coroană pentru serviciul militar se întâmplă să moară și în momentul morții sale datorează o sumă de bani, moștenitorul său ajuns la majorat va intra în posesia moștenirii conform vechii reguli de ștergere a datoriilor, plătind suma de bani potrivit străvechiului mod, adică, mai exact, moștenitorul sau moștenitorii unui conte vor plăti 100 de lire pentru întreg domeniul contelui, moștenitorul sau moștenitorii unui cavaler vor plăti 100 de șilingi cel mult pentru întreaga feudă a cavalerului, iar cel care moștenește mai puțin de atât va da mai puțin, conform cu vechiul obicei al impunerilor bănești.

3. Dacă moștenitorul unuia dintre cei amintiți este minor și se află sub tutelă, când va ajunge la vârsta majoratului el va dispune de moștenirea sa fără obligații fiscale.

4. Cel care are în păstrare pământul unui moștenitor minor nu va lua din el decât venituri rezonabile, datorii obișnuite și servicii feudale, fără să distrugă sau să producă pagube oamenilor ori proprietății; iar dacă Noi încredințăm custodia unor astfel de pământuri unui șerif sau unei persoane răspunzătoare în fața Noastră pentru venituri, și aceasta va produce distrugerii sau daune, Noi îi vom pretinde despăgubiri, iar pământul va fi încredințat către două persoane respectabile și de încredere din acel district care vor fi răspunzătoare în fața Noastră pentru venituri sau în fața celui pe care îl vom desemna; iar dacă Noi donăm sau vindem administrarea unui astfel de pământ și acela produce pagube ori distrugerii el va pierde administrarea pământului care va fi oferit către două persoane respectabile și de încredere din acel district care vor fi răspunzătoare în fața Noastră.

5. Tutorele, cât timp va administra pământul, are îndatorirea de a întreține casele, parcurile, heleșteiele, bazinele, morile și celelalte acareturi din veniturile pământului și le va restitui moștenitorului la majorat, inclusiv terenurile dotate cu pluguri și unelte gospodărești în funcție de anotimp, precum și veniturile rezultate din cultivarea pământului într-o cotă rezonabilă.

6. Moștenitorii se pot căsători, dar nu cu cineva de rang social inferior. Ru-dele cele mai apropiate vor fi informate înainte de încheierea căsătoriei.

7. O văduvă va primi imediat după moartea soțului ei și fără să întâmpine greutăți dota ei *propter nuptias* și moștenirea ei după soț, fără să fie obligată să plătească ceva pentru partea sa din moștenirea lăsată de soț, dotă sau orice altă moștenire pe care ea și soțul ei le posedau în ziua decesului acestuia. Ea poate rămâne în casa soțului timp de 40 de zile după decesul acestuia, timp în care îi va fi atribuită moștenirea.

8. Nicio văduvă nu va fi constrânsă să se căsătorească, atât timp cât dorește să trăiască fără soț, cu condiția de a garanta că nu se va căsători fără consimțământul regal dacă posedă pământuri ale Coroanei sau fără consimțământul lordului ale cărui pământuri le deține.

9. Nici Noi, nici funcționarii Noștri nu vom sechestra pentru plata unei datorii un pământ sau o rentă, atât timp cât bunurile mobile ale debitorului sunt suficiente pentru acoperirea datoriei. Garanții debitorului nu vor fi urmăriți atât timp cât debitorul personal își poate achita datoria; dacă, din lipsă de mijloace, debitorul se află în imposibilitate de a-și plăti datoria, atunci garanții săi vor fi răspunzători pentru acest lucru. Dacă doresc, ei pot beneficia de pământurile și rentele debitorului până la compensarea datoriei, exceptând cazul în care debitorul poate demonstra că-și poate achita datoriile.

10. Dacă o persoană care a împrumutat o sumă de bani de la evrei moare înainte de a o rambursa, moștenitorul său nu va plăti dobândă atât timp cât este minor, indiferent ale cui pământuri le deține. Dacă o astfel de datorie va fi către Coroană, aceasta nu va percepe nimic în plus față de suma principală specificată în obligația de plată.

11. Dacă o persoană moare datorând bani la evrei, soția lui nu va plăti datoria din propria dotă, iar copiii minori vor primi necesarul pentru nevoile lor într-o proporție corespunzătoare din pământurile posedate de defunct. Datoria va fi achitată din rest, inclusiv dobânzile către lorzii săi feudali. În același mod se va proceda și în cazul datoriilor față de alte persoane decât evreii.

12. Nicio taxă sau contribuție nu va fi încasată în Regatul Nostru fără consimțământul general, în afară de cazul în care aceasta este pentru răscumpărarea persoanei Noastre, pentru ridicarea la rangul de cavaler a fiului Nostru vârstnic și numai o singură dată pentru căsătoria fiicei Noastre mai mari, iar în aceste cazuri numai o sumă rezonabilă va fi încasată. Similar se va proceda și cu veniturile provenite de la districtul Londrei.

13. Districtul Londrei se va bucura de toate libertățile sale vechi și în mod liber de cutumele sale, atât pe uscat cât și pe apă. De asemenea, Noi dorim și îngăduim ca toate celelalte episcopii, târguri, districte și porturi să se bucure de toate libertățile și în mod liber de obiceiurile lor.

14. Pentru a avea consimțământul general al Regatului în vederea stabilirii unei contribuții, exceptând cele trei cazuri menționate mai sus, sau a unei taxe, îi vom înștiința individual, prin scrisoare, pe arhiepiscopi, episcopi, abați, conți și înalții baroni. Către toți cei care au în posesie pământuri direct de la Noi va fi emisă o înștiințare generală, prin șerifi sau alți funcționari, pentru a se prezenta împreună într-o anumită zi, cu un răgaz de cel puțin 40 de zile de la notificare, și într-un loc determinat. În toate aceste scrisori va fi arătat motivul convocării și, în ziua fixată, problemele stabilite pe ordinea de zi vor fi dezbătute potrivit voinței celor prezenți, chiar dacă nu toți cei invitați sunt de față.

15. În viitor nu vom permite nimănui să încaseze vreo contribuție de la oamenii săi liberi, exceptând răscumpărarea persoanei sale, ridicarea la rangul de cavaler a fiului său vârstnic și căsătoria fiicei mari și, în aceste cazuri, se va percepe doar o sumă rezonabilă.

16. Nimeni nu va fi obligat să efectueze mai multe servicii pentru feuda de cavaler sau pentru oricare altă posesie de teren decât cele pe care le datorează pentru aceasta.

17. Procesele obișnuite nu vor mai fi judecate de judecătorii itineranți ai Curții Regale, ci la un sediu stabil.

18. Anchetele „*novel disseisin*”¹, „*mort d’ancestor*”² și „*darrein presentement*”³ vor avea loc numai la Curtea Comitatului de care aparțin. Noi sau, dacă Noi ne-am afla în afara Regatului, Curtea cea mai înaltă, vom trimite doi judecători, de patru ori pe an în fiecare comitat, care, împreună cu patru cavaleri aleși în fiecare din aceste comitate, vor forma Curtea cu Juri a Comitatului care se va întruni în ședințe în ziua și la locul fixate de ea.

19. Dacă niciun verdict nu poate fi dat în ziua în care se întrunește Curtea cu Juri a Comitatului, cavalerii și posesorii de feude care au asistat la judecată vor rămâne să administreze dreptatea având în vedere volumul de cauze ce trebuie soluționate.

20. Pentru un delict minor un om liber va fi pedepsit numai proporțional cu fapta sa, iar pentru o faptă penală gravă va fi pedepsit conform gravității acesteia, dar fără priver de mijloacele de trai. În același mod, unui negustor nu i se va sechestra marfa, iar unui agricultor uneltele gospodărești dacă acesta va obține indulgența Curții Regale. Niciuna din aceste pedepse nu se va aplica în lipsa jurământului unui om onorabil din vecinătate.

21. Conții și baronii vor fi pedepsiți numai de către egalii lor în rang și proporțional cu gravitatea faptei penale comise.

22. Pedepsa asupra proprietății funciare a unui slujitor al clerului va fi stabilită pe baza aceluiași principii, fără a se ține seama de valoarea feudei ecleziastice.

23. Niciun district sau persoană nu va fi forțată să construiască poduri peste râuri, cu excepția acelor care au o obligație veche de a o face.

24. Niciun șerif, polițist, jurat sau alt funcționar regal nu va judeca procese care sunt de competența judecătorilor regali.

25. Toate comitatele și subdiviziunile lor de câte 10 familii vor rămâne la vechile lor rente, fără nicio mărire, exceptând terenurile domeniului Nostru.

26. Dacă la moartea unui bărbat care deține o feudă a Coroanei, un șerif sau un funcționar regal va prezenta o somație regală de executare a unei datorii pe care cel decedat o avea față de Coroană, aceștia, legal, vor sechestra și inventaria bunurile mobile care se găsesc pe moșie până la valoarea datoriei respective, evaluarea bunurilor făcându-se așa cum procedează un bărbat respectabil. Nimic nu va fi înstrăinat până la achitarea întregii datorii, când restul va fi încredințat executorilor pentru a îndeplini testamentul celui decedat. Dacă însă nu Ni se

¹ Nedreapta deposedare a unei persoane de feuda sa.

² Acțiune în justiție prin care reclamantul se plânge de intrarea pe feuda sa de a unei persoane străine după decesul unui membru al familiei.

³ Acțiune referitoare la prezentarea unui cleric la o biserică de către altă persoană decât cea care a făcut acest lucru inițial.

datorează nimic, toate bunurile vor fi considerate ca proprietate a bărbatului decedat, cu excepția părților echitabile ce revin soției și copiilor acestuia.

27. Dacă un om liber decedează fără a lăsa testament, bunurile sale mobile vor fi împărțite de către rudele sale cele mai apropiate și de către prieteni sub supravegherea Bisericii, cu rezervarea datoriilor către creditori.

28. Niciun polițist sau alt funcționar regal nu va rechiziționa bunuri de la o persoană fără a plăti imediat contravaloarea acestora, în afara cazului în care vânzătorul îl păsuiește deliberat.

29. Niciun șerif nu poate obliga un cavaler să-i dea bani pentru paza castelului dacă vrea să asigure acest serviciu personal sau, din motive rezonabile, dorește să asigure această pază printr-o altă persoană considerată corespunzătoare. Un cavaler luat sau trimis în serviciul militar va fi scutit de plata pentru paza castelului pe perioada cât efectuează acest serviciu.

30. Niciun șerif, funcționar regal sau altă persoană nu va lua caii sau carele pentru transport de la un om liber fără consimțământul acestuia.

31. Nici Noi, nici funcționarii Noștri nu vom lua lemnul pădurilor pentru folosința castelelor Noastre sau pentru orice alt scop, fără încuviințarea proprietarului.

32. Noi nu vom păstra pământurile celor condamnați pentru crimă mai mult de un an și o zi, după care le vom înapoia stăpânilor respectivelor feude.

33. Toate stăvilarele pentru pește de pe Tamisa, Medway și din toate apele Angliei vor fi desființate, exceptând pe cele de pe malul mării.

34. Ordinul regal scris de a face ceva sau de a explica motivele inacțiunii nu va mai fi emis în viitor către nicio persoană referitor la orice posesie de pământ dacă omul liber ar putea fi privat de dreptul la proces în fața Curții lordului său.

35. În tot Regatul vor fi stabilite măsuri standard pentru vin, bere și grâu, anume *quarter* de Londra. Va fi stabilită de asemenea și o lățime standard pentru postavul vopsit, anume *russet haberject*, adică de doi coți între margini. Pentru greutate se va proceda în mod similar.

36. Nu se va plăti și nu se va primi nimic în viitor pentru emiterea unui ordin regal scris de anchetă privind viața și integritatea fizică unei persoane.⁴ Acesta va fi acordat gratuit și nu va fi refuzat niciodată.

37. Dacă un bărbat deține terenuri ale Coroanei ori posedă terenuri ale altcuiva pentru serviciul de cavaler, Noi nu vom avea tutela moștenitorilor săi și nici custodia pământului său care aparține altei feude, cu excepția cazului în care arendașul datorează un serviciu militar. Noi nu vom asigura tutela moștenitorilor unui bărbat și nici asupra pământului pe care îl deține de la altcineva decât de la Coroană, cu excepția oricărei mici proprietăți pe care ar deține-o de la Coroană în schimbul furnizării de cuțite, săgeți și alte asemenea lucruri.

⁴ Veche procedură a dreptului cutumiar englez prin care, în lipsa petiționarului, șeriful audiază 12 bărbați cinstiți și corecți, sub prestare de jurământ, cu privire la valoarea totală a prejudiciului real pe care petiționarul l-a suferit.

38. Niciun funcționar nu va putea trimite în judecată o persoană numai în baza declarației sale, fără a aduce dovezi credibile pentru adevăritatea celor susținute.

39. Niciun om liber nu va fi arestat sau întemnițat, ori lipsit de drepturile sau bunurile sale, ori declarat în afara legii sau exilat, ori lezat în vreun fel; nici nu vom acționa cu forța asupra lui și nici nu-i vom trimite pe alții să o facă, exceptând judecata legală de către egalii săi în rang sau potrivit obiceiului pământului.

40. Noi nu vom vinde, nici nu vom refuza sau amâna dreptul ori justiția.

41. Toți negustorii pot intra și părăsi Anglia nevătămați și în siguranță și pot rămâne sau călători în interiorul acesteia, atât pe uscat, cât și pe apă, cu scopuri comerciale, scutiți de orice impunere fiscală nelegală, potrivit vechilor și dreptelor cutume. Acestea, totuși, nu se aplică în timp de război negustorilor care vin dintr-o țară care este în război cu Noi. Oricare astfel de negustori aflați în țara noastră la izbucnirea războiului vor fi reținuți fără a li se aduce prejudicii persoanei ori proprietății acestora până când Noi sau Curtea Superioară vom afla cum sunt tratați proprii Noștri negustori în țara cu care suntem în război. Dacă negustorii Noștri sunt în siguranță, atunci și negustorii lor vor fi în siguranță.

42. În viitor, pentru binele comun al Regatului, orice persoană va putea părăsi și va putea reveni legal în Regatul Nostru, nevătămată și în siguranță, pe uscat sau pe apă, păstrându-și loialitatea față de Noi, în afara perioadelor de război, pentru o perioadă scurtă de timp, în interesul comun al Regatului. Sunt exceptate de la aceste prevederi persoanele care au fost întemnițate sau proscrie potrivit obiceiului pământului, cetățenii și negustorii dintr-o țară care este în război cu Noi, care vor fi tratați cum am menționat mai sus.

43. Dacă un bărbat posedă pământuri în baza unei întreruperi a cursului moștenirii, cum ar fi ierarhia seniorială de Wallingford, Nottingham, Boulogne, Lancaster sau alte întreruperi de moșteniri asemănătoare care depind de Noi și care sunt baroni, la decesul său moștenitorii Ne vor datora doar plata și serviciul pe care le-ar fi prestat pentru baron dacă domeniul ar fi aparținut acestuia din urmă. Noi vom stăpâni moștenirea în același mod în care ar fi făcut-o și baronul.

44. Oamenii care locuiesc în afara pădurii Noastre nu vor mai compărea de acum înainte în fața judecătorilor regali ai pădurii ca răspuns la citații generale, afară de cazul în care sunt deja implicați în procese sau sunt garanți pentru o persoană arestată pentru săvârșirea unui delict forestier.

45. Noi vom numi ca judecători, polițiști, șerifi sau alți funcționari numai bărbați care cunosc legea regatului și o respectă.

46. Toți baronii care au întemeiat mănăstiri și au înscrisuri de la Regii Angliei sau o posesie îndelungată care dovedește această înființare vor îngriji aceste mănăstiri așa cum se cuvine în lipsa starețului, ca o obligație a lor.

47. Toate împăduririle făcute în timpul domniei Noastre vor fi imediat defrișate. La fel și malurile râurilor pe care în timpul domniei Noastre le-am făcut rezervații.

48. Toate cutumele rele privind pădurile și crescătoriile de iepuri, pădurarii, paznicii crescătoriilor de iepuri, șerifii, precum și servitorii lor, malurile râurilor și supraveghetorii acestora vor fi imediat cercetate în fiecare comitat de către 12 cavaleri legați prin jurământ și, în 40 de zile de la ancheta lor, aceste obiceiuri vor fi abolite complet și pentru totdeauna, cu încunoștințarea în primul rând a Noastră sau a Curții Superioare a Regatului dacă Noi nu ne aflăm în Anglia.

49. Vom pune imediat în libertate toți ostatecii și vom înapoia toate înscrisurile înmânate Nouă de către nobilii englezi drept garanție a păcii sau a loialității lor.

50. Vom îndepărta pentru totdeauna din funcții pe rudele de sex masculin ale lui Gerard de Athee: Engelard de Cigogné, Peter, Guy și Andrew de Chanceaux, Guy de Cigogné, Goffrey de Martigny și frații lui, Philip Mark și frații lui, precum și nepotul său Geoffrey și toți urmașii lor.

51. Cât mai curând posibil, după restabilirea păcii, vom îndepărta din regat pe toți cavalerii străini, arcașii și mercenarii care au venit aici, distrugând regatul cu caii și armele.

52. Dacă vreo persoană a fost deposedată de Noi de terenuri, castele, libertăți sau drepturi fără o judecată corectă de către egalii săi în rang, va fi repusă în drepturile sale imediat. Un eventual litigiu va fi rezolvat prin judecata a 25 de baroni menționați, în cele ce urmează, la clauza pentru asigurarea păcii interne (nr. 61). În cazul celor care ar fi fost privați de bunuri sau drepturi fără o judecată dreaptă din partea egalilor lor în rang de către Regele Henry, tatăl nostru, sau Regele Richard, fratele nostru, și care depind de noi sau de alții care se află sub autoritatea Noastră, ne vom lua un răgaz asemănător celui acordat pe perioada obișnuită cruciaților, afară de cazul în care procesul a început sau s-a dat curs unei anchete la ordinul Nostru înainte ca Noi să fi pornit în Cruciadă. Vom face dreptate deplină la întoarcerea din Cruciadă sau imediat dacă nu vom pleca.

53. Ne vom lua un răgaz similar în privința stabilirii pădurilor care vor fi defrișate și care nu, dintre cele înființate de tatăl nostru Henry ori de fratele nostru Richard; în ceea ce privește supravegherea pământurilor care intră în feuda altcuiva și pe care Noi le-am avut până acum în virtutea serviciului militar al unui terț; în ceea ce privește mânăstirile construite pe feuda altei persoane, pentru care stăpânul feudei își reclamă drepturile. Vom face dreptate deplină în cazul tuturor plângerilor asupra acestor probleme la întoarcerea din Cruciadă sau imediat dacă nu vom pleca.

54. Nimeni nu va fi ridicat sau închis la plângerea unei femei care reclamă moartea altcuiva decât a soțului său.

55. Toate amenzile aplicate Nouă pe nedrept și contrar obiceiului pământului, precum și toate amenzile percepute de Noi pe nedrept și contrar legii pământului vor fi integral iertate sau problema va fi soluționată prin hotărârea majorității celor 25 de baroni la care se face referire mai jos în clauza privind menținerea păcii interne (nr. 61) împreună cu Stephen, arhiepiscop de Canterbury, dacă el poate fi prezent, precum și a altora pe care acesta ar dori să-i invite; dacă arhiepiscopul

nu poate fi prezent, procedura se va ține și în absența lui, cu condiția ca în cazul în care oricare din cei 25 de baroni a fost implicat el însuși într-o cauză similară, decizia acestuia să fie lăsată de o parte, pentru el depunând jurământul o altă persoană aleasă pentru această ocazie din restul celor 25 de baroni.

56. Dacă am privat sau deposedat vreun gal de drepturi în Anglia sau în Țara Galilor sau i-am alungat de pe pământurile lor fără o judecată dreaptă a egalilor lor în rang, aceștia vor fi imediat repuși în drepturi. Un litigiu în acest sens va fi rezolvat în Marches prin judecata egalilor în rang. Legea engleză se va aplica proprietăților engleze, legea din Țara Galilor proprietăților din Țara Galilor și legea din Marches proprietăților din Marches. Cei din Țara Galilor vor proceda în același mod în ceea ce Ne privește pe Noi și proprietățile Noastre.

57. În cazurile în care un gal a fost privat sau deposedat de ceva care rămâne la Noi sau sub garanția Noastră, fără o judecată dreaptă a egalilor săi în rang, de către tatăl nostru, Regele Henry, sau fratele nostru, Regele Richard, Ne vom lua un răgaz obișnuit pe perioada cruciadelor, mai puțin dacă procesul a început sau s-a dat curs unei anchete la ordinul Nostru înainte de a porni în Cruciadă. Vom face dreptate deplină la întoarcerea din Cruciadă sau imediat dacă nu vom pleca potrivit legilor din Țara Galilor și din zonele menționate.

58. Îl vom elibera imediat pe fiul lui Llywelyn și pe toți ostatecii din Țara Galilor și vom returna documentele ce ne-au fost predate drept garanție pentru pace.

59. În ceea ce privește eliberarea surorilor și a ostaticilor lui Alexander, Regele Scoției, precum și retrocedarea drepturilor și libertăților lui vom proceda în același mod în care îi tratăm și pe alți baroni de-ai Noștri din Anglia, afară de cazul în care nu se prevede altfel în documentele pe care le avem de la William, tatăl său, ex-rege al Scoției. Această chestiune va fi rezolvată prin judecata de către egalii săi în rang la curtea Noastră.

60. Toate aceste obiceiuri și libertăți pe care le-am proclamat vor fi respectate în regatul Nostru atât în ceea ce privește relațiile Noastre cu supușii Noștri, cât și în ceea ce privește toți oamenii din regatul Nostru, clerici sau laici, față de supușii lor.

61. Noi am statuat toate aceste lucruri pentru slava lui Dumnezeu, pentru bunăstarea regatului nostru și pentru stingerea neînțelegerii care s-a ivit între Noi și baronii Noștri și din dorința ca ele să rămână pentru totdeauna inviolabile. În acest sens, noi acordăm baronilor următoarea garanție: baronii vor alege dintre ei 25 care, cu întreaga lor autoritate, vor păstra și menține pacea internă și drepturile acordate lor și confirmate prin prezentul document.

Dacă Noi, judecătorii sau oficialii Noștri sau oricare din supușii noștri vatămă în vreun fel o persoană sau încalcă una din clauzele de pace și securitate și fapta ajunge la cunoștința a patru baroni din cei 25, cei patru baroni se vor înfățișa în fața Noastră sau a judecătorului Nostru, în cazul în care Noi suntem în afara regatului, pentru a prezenta fapta și a cere redresarea imediată. Dacă Noi sau, în absența Noastră, judecătorul Nostru, nu reparăm fapta în 40 de zile de la data la care a fost prezentată Nouă sau lui, cei patru baroni vor înainta cazul celorlalți

21 de baroni care Ne pot sechestra sau înfrunta în orice mod, ca sprijinul întregii comunități a locului, prin luarea în custodie (confiscarea) castelelor, pământurilor, posesiunilor și a oricăror alte lucruri, lăsând nevătămată persoana Noastră, cea a Reginei și pe cele ale copiilor Noștri, până când se va realiza reparația stabilită. Odată realizată repararea prejudiciului, aceștia Ni se vor supune ca mai înainte.

Orice om care dorește poate depune jurământ că, pentru înfăptuirea celor de mai sus, se supune ordinelor celor 25 de baroni și se asociază cu aceștia împotriva Noastră din toate puterile sale. Noi acordăm în mod liber și public libertatea oricărui om de a face acest jurământ și niciodată nu-i vom interzice acest lucru.

Dacă oricare din cei 25 de baroni va muri sau va părăsi țara ori va fi împiedicat în orice mod să îndeplinească cele de mai sus, ceilalți baroni vor alege liber pe un altul care va depune jurământ la fel ca și ceilalți.

În caz de neînțelegere asupra unui litigiu supus spre rezolvare, decizia majorității celor prezenți va avea aceeași valabilitate ca decizia unanimității dacă aceștia au fost toți prezenți sau unii din cei notificați nu au putut să se prezinte.

Cei 25 de baroni vor depune jurământ că vor se supune cu loialitate tuturor clauzelor de mai sus și că vor face în așa fel încât ele să fie respectate și de alții din toate puterile lor.

Noi ne vom strădui să nu obținem de la cineva, nici prin propriul efort și nici prin intermediul unui terț, ceva care poate revoca sau diminua prezentele concesiuni și libertăți. Și dacă așa ceva s-ar întâmpla, va fi considerat nul și fără efect și nu vom face niciodată uz de aceasta personal sau prin terți.

62. Noi reabilităm și iertăm pe deplin pe toți oamenii pentru orice rea-voință, jignire, dușmănie care a intervenit între Noi și supușii Noștri de la începutul disputei, clerici sau laici. De asemenea, toate abuzurile făcute în virtutea acestei dispute de la Paștele din anul XVI al domniei Noastre și până la restabilirea păcii le-am absolvit tuturor clericilor și civililor, le-am iertat complet atât cât ne-a stat în putință. Am dat scrisori de garanție baronilor cu privire la toate concesiunile din prezenta Cartă, purtând sigiliile lordului Stephen, arhiepiscop de Canterbury, al lordului Henry, arhiepiscop de Dublin și ale altor episcopi numiți mai sus și al maestrului Pandulf.

63. Drept care, este dorința și ordinul Nostru ca Biserica Angliei să fie liberă și ca oamenii din regatul Nostru să aibă și să păstreze toate libertățile, drepturile și concesiunile deplin și pașnic, în întregime pentru ei și moștenitorii lor, de la Noi și moștenitorii Noștri, neomițând nimic, pretutindeni și pentru totdeauna.

Împreună, Noi și baronii Noștri am depus jurământ ca tot ceea ce s-a menționat aici să fie respectat cu bună-credință și fără minciună.

Dată de Noi

în câmpia numită Runnymede dintre Windsor și Staines,
în a 15-a zi a lunii iunie în cel de al XVII-lea an al domniei noastre.

PETIȚIONAREA DREPTULUI 1628

Petiția prezentată Majestății sale de către Lorzii ecleziastici și laici și de membrii Comunelor, întruniți în acest Parlament, privind diferite drepturi și libertăți ale supușilor, cu răspunsul Majestății Sale Regele la această petiție în Parlament

Către Excelența sa, Maiestatea Sa Regele,

I. Cu umilință, prezentăm Lordului nostru Suveran Regele, noi, lorzii ecleziastici și laici, precum și membrii Comunelor întruniți în Parlament, având în vedere că este declarat și promulgat printr-un statut elaborat în timpul domniei Regelui Eduard I, cunoscut și sub numele de *Statutum de Tellagio non Concedendo*, că niciun impozit sau nicio contribuție (*auxilium*) nu va fi impusă sau încasată de Rege sau de moștenitorii săi în acest regat fără bunăvoința și acordul arhiepiscopilor, episcopilor, conților, baronilor, cavalerilor, reprezentanților burgurilor și a altor oameni liberi ai poporului acestui regat; și, prin autoritatea Parlamentului convocat în al XXV-lea an al domniei Regelui Eduard III, se declară și se proclamă că, de acum înainte, nicio persoană nu va fi obligată să facă împrumuturi Regelui împotriva voinței sale pentru că asemenea împrumuturi sunt împotriva rațiunii și privilegiului regatului; și prin alte legi ale acestui regat se prevede că nimeni nu va fi obligat la nici o cheltuială sau impunere denumită binefacere, nici la o cheltuială asemănătoare; prin sus-menționatele statute și prin alte legi drepte și statute ale acestui regat supușii voștri au moștenit această libertate, ca ei să nu fie obligați să contribuie cu vreo taxă, impozit, contribuție sau cu alte asemenea cheltuieli asupra cărora nu s-a convenit în Parlament.

II. Cu toate acestea, în ultimul timp, diferite comisii au emis instrucțiuni care au fost transmise diverșilor reprezentanți oficiali din mai multe comitate; prin intermediul acestora, oamenii Voștri au fost adunați în mai multe locuri și li s-a cerut să împrumute anumite sume de bani Majestății Voastre, iar multora dintre ei, datorită refuzului de a face acest lucru, li s-a luat jurământ, jurământ neautorizat de către legile și statutele acestui regat și au fost constrânși să devină obligați, să compare și să dea declarație în fața Consiliului Privat al Vostru și în alte locuri, iar unii dintre aceștia, din acest motiv, au fost întemnițați, reținuți, arestați și alții molestați în diferite moduri și hărțuiți; și diferite alte sarcini fiscale au fost impuse și încasate de la oamenii Voștri în mai multe comitate, de către Lorzii locotenenți, locțiitorii acestora, agenții de recrutare în armată, judecătorii de pace și alții, la comanda sau îndrumarea Majestății Voastre sau a Consiliului Privat, împotriva legilor și cutumelor libere ale regatului.

III. Și, având în vedere, de asemenea, că prin statutul denumit Marea Cartă a Libertăților din Anglia este declarat și promulgat că niciun om liber nu poate fi reținut sau întemnițat ori deposedat de pământul, casa sau gospodăria pe care le posedă (*liberum tenementum*) ori de libertățile sale, sau de cutumele sale libere,

ori proscris sau exilat, în orice fel, decât prin judecata dreaptă a egalilor săi în rang ori după legile regatului.

IV. Și, în al XXVIII-lea an al domniei Regelui Eduard III, s-a stabilit și legiferat prin autoritatea Parlamentului că nimeni, indiferent de pământul pe care îl deține sau de condiția socială, nu va fi lipsit de pământul sau casa ori gospodăria pe care le deține în posesie în anumite condiții, nici reținut, nici întemnițat, nici dezmoștenit, nici executat fără să fie adus să răspundă în fața Curților după o procedură desfășurată regulamentar și stabilită potrivit legii.

V. Cu toate acestea, împotriva conținutului statutelor de mai sus și a altor legi și statute bune ale regatului Vostru, având toate același scop, mai mulți dintre supușii Voștri au fost recent întemnițați fără niciun motiv dovedit; și, când pentru eliberarea lor au fost aduși în fața judecătorilor voștri prin mandate de aducere cu sigiliul Majestății Voastre (*writs of habeas corpus*), pentru ca acolo să se supună și să primească ce va ordona Curtea, iar când paznicilor li s-a ordonat să verifice motivele detenției lor, niciun motiv nu s-a adeverit, ci au spus că au fost întemnițați din ordinul special al Maiestății Voastre, făcut cunoscut de către Lorzii Consiliului Privat, și, mai mult, au fost retrimiși la diferite închisori, fără să fie acuzați de ceva la care ei ar putea să răspundă potrivit legii.

VI. Și, având în vedere că în ultima vreme mari companii de soldați și marinari au fost răspândite în mai multe comitate ale regatului și că locuitorii, împotriva voinței lor, au fost obligați să-i primească în casele lor și să îndure această situație un anumit timp împotriva legilor și cutumelor acestui regat, spre marea mâhnire și nemulțumire a oamenilor.

VII. Având în vedere, de asemenea, că prin autoritatea Parlamentului, în al XXV-lea an al domniei Regelui Eduard III, s-a stabilit și legiferat că nimeni nu va fi condamnat la moarte sau la mutilarea membrilor contrar regulilor din Marea Cartă și legilor regatului; și prin sus-menționata Mare Cartă și alte legi și statute ale acestui regat al Vostru, nimeni nu ar trebui să fie condamnat la moarte decât potrivit legilor stabilite în regatul Vostru, potrivit cutumelor aceluiși regat, ori potrivit legilor Parlamentului; și, având în vedere că niciun vinovat pentru comiterea unei infracțiuni, indiferent de condiția lui, nu este exceptat de la procedurile ce trebuie folosite și de la pedepsele ce trebuie aplicate potrivit legilor și statutelor acestui regat al Vostru; cu toate acestea, în ultima vreme, mai multe comisii au fost constituite în continuare sub Marele Sigiliu al Majestății Voastre, prin care anumite persoane au fost desemnate și numite împuterniciți cu putere și autoritate să acționeze în teritoriu potrivit justiției legii marțiale, împotriva unor soldați sau marinari ori a altor persoane cu moralitate îndoielnică care li se alătură acestora ca să comită vreun asasinat, tâlhărie, crimă, răzvrătire sau alte atrocități ori delictes oricare ar fi ele, și prin asemenea procedură și hotărâre sumară care corespunde legii marțiale, și este folosită în armată în timp de război, să procedeze la judecarea și condamnarea celor vinovați, iar cei în cauză să fie executați și uciși potrivit legii marțiale.

VIII. Drept care, unii dintre supușii Maiestății Voastre au fost uciși de către unii din sus-menționații împuterniciți deși, potrivit legilor și statutelor regatului, dacă ei ar fi meritat să fie pedepsiți cu moartea, prin aceleași legi și statute, ei nu ar fi putut și nu ar fi trebuit să fie judecați și executați decât în temeiul aceluiași legi și statute și nu altfel.

IX. Și, de asemenea, mai mulți nemulțumiți, vinovați de comiterea unei infracțiuni, prin admiterea acestor plângeri în excepție, au scăpat de pedepsele cuvenite lor prin legile și statutele regatului Vostru din cauză că mai mulți dintre împuterniciții și miniștrii de justiție au refuzat pe nedrept ori s-au abținut să acționeze împotriva unor asemenea vinovați potrivit aceluiași legi și statute, sub pretextul că sus-numiții vinovați erau pasibili de pedeapsă numai în baza legii marțiale și prin autoritatea unor comisii, cum s-a spus mai sus; comisiile și toate celelalte de aceeași natură sunt în întregime și în mod direct contrare legilor și statutelor acestui regat al Vostru, menționate mai sus.

X. De aceea, ei roagă cu umilință Excelența Sa, Maiestatea Voastră ca, în viitor, nimeni să nu fie obligat să facă sau să dea orice donație, împrumut, binefacere, taxă sau alte asemenea impuneri, fără consimțământul unanim exprimat prin lege a Parlamentului; și ca nimeni să nu fie chemat să facă o declarație în apărare, sau să depună un asemenea jurământ, ori să presteze un serviciu, ori să fie privat de libertate, sau să fie prejudiciat în orice fel ori hărțuit din această cauză sau pentru refuzul lor; și, ca niciun om liber, în orice mod menționat anterior, să nu fie întemnițat sau privat de libertate; și ca Maiestatea Voastră să binevoiască să retragă soldații și marinarii menționați mai sus, ca supușii voștri să nu mai fie obligați în viitor iar comisiile menționate mai sus, pentru a acționa în aplicarea legii marțiale, să fie revocate și anulate; și ca, în viitor, nicio comisie de asemenea natură să nu fie constituită pentru ca nicio persoană sau persoane, oricare ar fi ele, să nu fie executate cum s-a menționat mai sus, ca nu cumva, printr-un drept aparent, vreunul dintre supușii Maiestății Voastre să fie pedepsit cu moartea sau ucis contrar legilor sau privilegiilor regatului.

XI. Toți roagă cu umilință Excelența Sa, Maiestatea Voastră ca drepturile și libertățile lor să fie în conformitate cu legile și statutele acestui regat; și ca Majestatea Voastră să binevoiască să declare, de asemenea, că deciziile, acțiunile și procedurile în prejudiciul asupra bunurilor supușilor Voștri nu vor mai fi folosite în viitor drept consecință sau precedent; și, dacă Maiestatea Voastră ar binevoi, spre satisfacția și siguranța supușilor voștri, să-și arate regeasca voință și satisfacție, pentru ca în viitor, în toate problemele menționate, toți oficialii deținând funcții de autoritate și miniștrii voștri să vă slujească potrivit legilor și statutelor acestui regat, în aceeași măsură în care ei se bucură de onoarea Maiestății Voastre și de prosperitatea acestui regat.

DECLARAȚIA DREPTURILOR 1689

Lege pentru declararea drepturilor și libertăților supușilor și stabilirea succesiunii la coroană

I. Având în vedere faptul că, întruniți la Westminster, lorzii spirituali și laici, precum și membrii Comunelor, reprezentând legal, pe deplin și liber toate stările poporului acestui regat, în a 13-a zi a lui februarie a anului Domnului Nostru 1668, în prezența Maiestaților desemnate și cunoscute atunci sub numele și rangul de William și Mary, prinț și prințesă de Orania, fiind prezenți în persoană, facem o declarație în scris, elaborată de către sus-menționații Lorzi și membrii ai Comunelor, în termenii următori și anume:

Având în vedere că defunctul Rege James al II-lea, cu ajutorul consilierilor, judecătorilor și miniștrilor folosiți de el, s-a străduit să submineze și să desființeze religia protestantă, legile și libertățile acestui regat

1. prin asumarea și exercitarea puterii de a se dispensa de legi, de a le suspenda și a le pune în executare fără consimțământul Parlamentului;
2. prin trimiterea la închisoare și urmărirea în justiție a unor diverși prelați valoroși care cereau cu umilință să fie scutiți de a colabora cu sus-numita putere asumată;
3. prin promulgarea și constituirea unei comisii sub Marele Sigiliu pentru înființarea unei curți denumite Curtea împuțerniciților pentru cauze ecleziastice;
4. prin perceperea de bani pentru Coroană sau în folosul ei sub pretextul unei puteri speciale pentru o altă perioadă și într-un alt mod decât cel de Parlament;
5. prin recrutarea și menținerea unei armate permanente pe timp de pace în acest regat, fără consimțământul Parlamentului și încartiruirea soldaților contrară legii;
6. prin dezarmarea unor buni supuși protestanți, în același timp când papistașii erau înarmați și folosiți contrar legii;
7. Prin încălcarea libertății de alegere a membrilor Parlamentului;
8. prin urmărirea la Curtea Superioară Regală pentru materii și cauze care intră numai în competența Parlamentului și prin diverse alte procese arbitrare și nelegale.

și, deoarece, în ultimii ani, persoane părtinitoare, corupte și nepregătite au fost alese și au servit în jurii la procese și alți diverși jurați la procese pentru înaltă trădare, și care nu erau posesori de terenuri; și cauțiuni excesive au fost cerute pentru persoane trimise la închisoare în cauze criminale pentru a înlătura beneficiul legilor făcute pentru libertatea supușilor; și amenzi excesive au fost impuse și s-au aplicat pedepse nelegale și crude; și mai multe transferuri de proprietăți

și promisiuni de amenzi și pedepse pentru anumite acte nelegale sau neglijență au fost făcute înaintea oricărei condamnări sau judecăți împotriva persoanei de la care acestea trebuiau să fie percepute, toate acestea fiind lucruri în întregime și direct contrare legilor cunoscute și statutelor și libertății din acest regat, și având în vedere că sus-numitul defunct rege James II a abdicat și tronul este deci liber, Alteța Sa Prințul de Orania (din care Dumnezeu cel Atotputernic a binevoit să facă instrumentul glorios care trebuia să elibereze acest regat de papism și de puterea arbitrară), cu avizul lorzilor spirituali și laici și a mai multor persoane notabile ale Comunelor a adresat scrisori lorzilor spirituali și laici protestanți și alte scrisori diferitelor comitate, cetăți, universități, târguri și celor cinci porturi, pentru ca ei să aleagă persoane capabile să îi reprezinte și care au dreptul să fie trimise în Parlament, să se reunească și să rămână la Westminster în a 22-a zi a lui ianuarie 1688, în scopul de aproba ca religia, legile și libertățile să nu mai poată fi de acum înainte în pericol de a fi subminate, pe baza acestor scrisori s-au desfășurat în mod corespunzător alegerile;

În aceste împrejurări, amintiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor, întruniți astăzi în baza scrisorilor și alegerilor lor, constituind împreună reprezentarea deplină și liberă a națiunii și examinând cu gravitate cele mai bune mijloace de a atinge scopul amintit mai sus (așa cum au făcut întotdeauna strămoșii lor într-un astfel de caz), pentru a-și asigura vechile drepturi și libertăți declară:

1. că pretinsa putere a autorității regale de a suspenda legile sau executarea legilor fără consimțământul Parlamentului este ilegală;
2. că pretinsa putere a autorității regale de a se dispensa de legi sau de executarea legilor, așa cum au fost asumate și exercitate în trecut, este ilegală;
3. că însăși comisia care a instituit amintita Curte a împuterniciților pentru cauzele ecleziastice și orice alte comisii și curți de aceeași natură este ilegală și periculoasă;
4. că o percepere de bani pentru Coroană sau în folosul ei, sub pretextul unei puteri speciale fără acordul Parlamentului, pentru un timp mai lung sau într-un alt mod decât este sau va fi încuviințat de Parlament, este ilegală;
5. că este un drept al supușilor de a prezenta petiții Regelui și că toate întemnițările și urmărirea în instanță din cauza acestor petiții sunt ilegale;
6. că recrutarea și întreținerea unei armate permanente în regat pe timp de pace, fără consimțământul Parlamentului, este contrară legii;
7. că supușii care sunt protestanți pot avea în apărarea lor probe fără influența personală a condiției lor sociale, așa cum este permis de lege;
8. că alegerea membrilor Parlamentului trebuie să fie liberă;
9. că libertatea cuvântului și cea a dezbaterilor sau procedurilor în cadrul Parlamentului nu poate fi îngrădită sau pusă în discuție în nicio curte sau într-un alt loc decât Parlamentul însuși;

10. că nu pot fi cerute cautions, nici impuse amenzi excesive, nici aplicate pedepse crude și neobișnuite;
11. că lista juraților aleși trebuie să fie alcătuită în formă corectă și legală și trebuie să fie notificată, că jurații care, în procesele de înaltă trădare, se pronunță asupra soartei persoanelor trebuie să fie deținători de feude;
12. că toate transferurile de proprietăți și promisiunile de amenzi și pedepse pentru anumite acte nelegale sau neglijență făcute persoanelor particulare înainte de condamnare sunt ilegale și nule;
13. și că pentru a repara toate nedreptățile și pentru amendarea, respectarea și aplicarea legii, Parlamentul va trebui să se reunească frecvent.

Ei reclamă, cer și insistă asupra celor de mai sus și a celor menționate în partea introductivă a acestui document, deoarece acestea sunt drepturile și libertățile lor incontestabile și, de asemenea, că nicio declarație, judecată, acțiuni sau proceduri, care au prejudiciat poporul într-unul din punctele de mai sus, să nu poată servi în niciun fel pe viitor drept precedent sau drept exemplu, fiind încurajați în mod special de declarația Alteței Sale, Prințul de Orania, să facă această cerere a drepturilor lor considerată ca singurul mijloc de a obține repararea deplină și despăgubirea lor, având deci deplină încredere că Alteța Sa, Prințul de Orania, va desăvârși acordarea drepturilor realizată până acum și va continua să-i apere de încălcarea drepturilor lor și de toate atingerile îndreptate împotriva religiei, drepturilor și libertăților acestora.

II. Numiții lorzi spirituali și laici și membrii Comunelor întruniți la Westminster hotărâsc că William și Mary, prinț și prințesă de Orania, sunt și rămân declarați ca Rege și Regină ai Angliei, Franței și Irlandei și a domeniilor care depind de ele pentru a deține coroana și demnitatea regală a numitelor regate și domenii pe toată durata vieții lor și a vieții celui dintre ei care a supraviețuit și ca exercitarea singură și deplină a puterii regale să fie realizată numai de prințul de Orania în numele numiților prinț și prințesă în timpul vieții lor împreună; iar, după decesul lor, coroana și demnitățile regale ale numitului regat și domenii să treacă la moștenitorii trupești ai prințesei și, în lipsa acestor urmași, la prințesa Ana de Danemarca și la moștenitorii ei trupești, iar în lipsa acestora, la moștenitorii trupești ai sus-numitului Prinț de Orania.

Iar lorzii spirituali și laici precum și membrii Comunelor roagă pe numiții prinț și prințesă să accepte această succesiune.

III. Și ca jurămintele de mai jos să fie făcute de către toate persoanele de la care se cere prin lege jurământul de loialitate și supunere; și ca mai vechile jurăminte de loialitate și supunere să fie abrogate.

„Eu, A.B., sincer promit și jur că voi fi credincios și voi arăta adevărată loialitate față de Maiestățile lor, Regele William și Regina Mary:

Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

„Eu, A.B., jur că din toată inima urăsc, detest și mă lepăd ca fiind lipsită de pietate și eretică acea doctrină și atitudine condamnabilă prin care prinții

excomunicați și depozdați de papă sau de orice autoritate a scaunului de la Roma pot fi detronați și uciși de supușii lor sau de oricine altcineva. Și declar că niciun prinț străin, persoană, prelat, stat sau potentat nu are sau nu ar trebui să aibă vreo jurisdicție, putere, superioritate, întâietate sau autoritate ecleziastică sau spirituală în acest regat;

Așa să-mi ajute Dumnezeu”.

IV. Potrivit acestora numitele Maiestăți acceptă coroana și demnitatea regatelor Angliei, Franței și Irlandei și ale dominioanelor care le aparțin în conformitate cu hotărârea și dorința numiților lorzi și membri ai Comunelor menționați în numita declarație.

V. Și au dorit Maiestățile lor, împreună cu amintiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor care formează cele două Camere ale Parlamentului, să rămână și să hotărască un regulament pentru stabilirea religiei, legilor și libertăților acestui regat, astfel încât pe viitor nici unele nici celelalte să nu poată fi din nou în pericol de a fi distruse; la care numiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor au consimțit și au procedat în consecință.

VI. În prezent, și drept consecință a celor de mai sus, numiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor întruniți în Parlament pentru a ratifica, pentru a confirma și elabora amintita declarație și articolele, clauzele, materiile și punctele conținute în ea, prin forța unei legi elaborate, potrivit obiceiului, prin autoritatea Parlamentului, roagă să se declare și să se proclame că toate și fiecare în parte dintre drepturile și libertățile afirmate și revendicate în amintita declarație sunt adevăratele, străvechile și incontestabilele drepturi și libertăți ale poporului acestui regat și vor fi respectate, recunoscute, consacrate, considerate și luate ca atare, că toate și fiecare din articolele amintite mai sus vor fi menținute și respectate așa cum au fost exprimate în amintita declarație, în sfârșit, că toți prepușii și miniștrii, fără deosebire, vor servi pe Maiestățile lor și pe succesorii lor conform acestei declarații, pentru totdeauna de acum încolo.

VII. Iar numiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor, considerând cu seriozitate voia Atotputernicului Dumnezeu, în pronia sa cerească și bunătate plină de îndurare pentru această națiune de a se îngriji și de a apăra persoana Maiestăților lor regale pentru ca să domnească fericiți peste noi pe tronul strămoșilor lor, pentru care mulțumesc din străfundul inimii ridicând laude sincere, ferme și sigure, recunoscând, admițând și declarând prin prezenta că Regele James al II - lea abdicând de la guvernare, iar Maiestățile lor acceptând coroana și demnitatea regală precum s-a arătat mai sus, numitele maiestăți, devin, au fost, sunt și de drept trebuie să fie după legile suveranilor noștri lord și lady, Rege și Regină ai Angliei, Franței și Irlandei și ai dominioanelor aparținând acestora, și căroră, ca persoane princiare, le revin statutul regal, coroana și demnitatea acestora cu toate onorurile, rangurile, titlurile, privilegiile regale, prerogativele, puterile, jurisdicțiile și autoritățile aparținând acestora și care sunt pe deplin, de drept și în întregime investite și încorporate, unite și anexate.

VIII. Și pentru a preveni orice discuții și neînțelegeri în acest regat pe baza unor pretinse titluri la coroană și pentru asigurarea unei anumite succesiuni la aceasta, de care depinde, cu voia lui Dumnezeu, unitatea, pacea, liniștea și siguranța acestei națiuni, numiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor imploră Maiestățile lor ca să fie promulgat, stabilit și declarat că coroana și guvernarea sus-numitului regat și a dominioanelor aparținând acestuia sunt și vor continua să fie ale numitelor Maiestăți regale și ale celui care va supraviețui, în timpul vieții lor și a vieții celui care va supraviețui, și ca întreaga, perfectă și deplină exercitare a puterii regale și de guvernare să fie deținută și exercitată de Maiestatea Sa, în numele celor două Maiestăți, în timpul vieții lor în comun, iar după decesul său numita coroană și posesiunile să fie și să rămână ale urmașilor trupești ai Maiestății Sale Regina și, în lipsă de moștenitori, Alteței Sale Prințesa Ana de Danemarca și moștenitorilor trupești ai acesteia, iar în lipsa acestora, moștenitorilor trupești ai sus-numitei Maiestăți; și în afară de aceasta, numiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor, în numele întregului popor sus-menționat, se supun cu umilință și credință împreună cu moștenitorii și posteritatea lor pe veci, și promit solemn că vor sta alături, vor susține și vor apăra Maiestățile lor, precum și limitarea și succesiunea coroanei aici cuprinsă și detaliată cu toate puterile lor, cu ținuturile și averea, împotriva oricăror persoane care s-ar opune și ar proceda contrar.

IX. Și întrucât s-a constatat din experiență că nu este compatibilă cu siguranța și bunăstarea acestui regat protestant guvernarea de către un prinț papistaș sau de către orice rege sau regină căsătoriți cu un astfel de prinț, numiții lorzi spirituali și laici, precum și membrii Comunelor roagă să mai fie promulgat că toate persoanele care se vor reconcilia sau care vor avea relații cu scaunul sau biserica de la Roma ori care profesază religia papistașă sau se vor căsători cu o persoană papistașă să fie excluse și incapabile pe veci de a moșteni, posedă sau avea coroana sau guvernarea acestui regat, a Irlandei și a dominioanelor care aparțin acestora ori orice parte a acestora sau de a avea, de a folosi sau de a exercita orice putere, autoritate sau jurisdicție regală în acestea; și în toate cazurile popoarele acestor regate sunt și vor fi absolvite de loialitatea lor; iar numita coroană și respectiva guvernare să coboare din când în când, spre bucuria persoanelor de religie protestantă care ar fi trebuit să moștenească sau să se bucure de aceleași drepturi în cazul în care astfel de persoane reconciliate, ori care au relații sau profesază ori se căsătoresc, precum s-a arătat, erau moarte din cauze naturale.

X. Și pentru că fiecare Rege și Regină care va prelua sau va moșteni coroana imperială a acestui regat, în prima zi a adunării primului Parlament imediat după venirea la coroană, așezată pe tron în Camera *Peer*-ilor, în prezența lorzilor și membrilor Comunelor adunați acolo, sau la încoronarea ei, în fața persoanei sau a persoanelor care vor lua jurământul de încoronare, în momentul luării de către ei a numitului jurământ (oricare din acestea va avea loc mai întâi) va face, subscrie și pronunța cu glas tare declarația menționată în statutele făcute în al 13-lea an al domniei Regelui Charles II, intitulată „O lege pentru apărarea mai

eficace a persoanei Regelui și a guvernării sale”, interzicând papistașilor să ocupe un loc în oricare din camerele Parlamentului. Iar dacă s-ar întâmpla ca Regele și Regina să capete prin succesiune coroana acestui regat fiind sub vârsta de 12 ani, atunci fiecare Rege sau Regină de felul acesta va face, subscrive și repeta cu glas tare sus-numita declarație la încoronarea lor sau în prima zi a întrunirii primului Parlament, precum s-a arătat mai sus, care se va întâmpla pentru prima oară după ce Regele sau Regina în această situație va fi împlinit vârsta de 12 ani.

XI. Maiestatele lor sunt de acord cu toate prevederile care vor fi stabilite și legiferate de autoritatea acestui Parlament, astfel încât ele să dureze, să fie și să rămână pe veci legea acestui regat.

Prin urmare, ele sunt stabilite și legiferate de numitele lor Maiestatele prin și cu acordul lorzilor spirituali și laici, precum și al membrilor Comunelor întruniți în Parlament și prin autoritatea acestora.

XII. Totodată, să se declare și legifereze prin actul autorității menționate mai sus că, începând cu și după această sesiune a Parlamentului, nu va mai fi acordată nicio scutire de nerespectare privind supunerea la statute sau la unele dintre dispozițiile lor; și că aceste dispense vor fi privite ca nule și de efect nul, numai dacă nu sunt acordate chiar de statut sau dacă unul sau mai multe proiecte de lege adoptate în această sesiune a Parlamentului nu le-au prevăzut în mod special.

XIII. Se hotărăște, de asemenea, că nicio Cartă, concesiune sau dispensă acordată înainte de 23 octombrie a anului de domnie 1689 al Regelui nostru nu va fi anulată sau invalidată prin prezenta lege; ele vor avea și își vor păstra forța și efectul lor de drept de mai sus și nu altele, ca și cum prezenta lege nu ar fi fost elaborată.

LEGEA CU PRIVIRE LA DREPTURILE OMULUI 1998 **O lege creată pentru ca drepturile și libertățile garantate** **de Convenția Europeană a Drepturilor Omului să dobândească** **un nou efect [...]**

[...]

Adoptată de Excelența Sa, Maiestatea Sa Regina, de cele două Camere ale Parlamentului, în urma consultării acestora și pe baza consensului lor, în cadrul acestei ședințe comune, în virtutea autorității de care dispun, după cum urmează:

Introducere

Drepturile statuate de Convenție

1. 1. În cuprinsul acestei legi sintagma „drepturile statuate de Convenție” se referă la drepturile și libertățile fundamentale prevăzute de:

- a. articolele 2 – 12 și articolul 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului,
 - b. articolele 1 – 3 din Protocolul I și
 - c. articolul 1 din Protocolul XIII,
- citite împreună cu articolele 16 – 18 din Convenție.
2. Articolele de mai sus urmează să producă consecințe juridice, în sensul acestei legi, asupra oricărei derogări sau rezerve specificate (a se vedea și capitolele 14 și 15).
 3. Articolele menționate se găsesc în Anexa 1.
 4. Secretarul de Stat este abilitat ca, printr-un ordin, să formuleze acele amendamente la această lege pe care le consideră adecvate pentru a reflecta cât mai exact consecințele juridice care vizează Regatul Unit ce decurg dintr-un protocol.
 5. În cuprinsul alineatului 4, prin „protocol” se înțelege un protocol la Convenție:
 - a. ratificat de Regatul Unit sau
 - b. pe care Regatul Unit l-a semnat în vederea ratificării.
 6. Nu se poate formula niciun amendament, printr-un ordin conform alineatului 4, înainte ca protocolul respectiv să capete forță juridică în raport cu Regatul Unit.

Interpretarea drepturilor statuate de Convenție

2. 1. O curte ori un tribunal când hotărăște asupra unei chestiuni ridicate în legătură cu un drept statuat de Convenție trebuie să țină cont de orice:
 - a. sentință, decizie, declarație ori îndrumare emisă de Curtea Europeană a Drepturilor Omului;
 - b. opinie a Comisiei formulată în cuprinsul unui raport adoptat în baza articolului 31 din Convenție;
 - c. decizie a Comisiei în legătură cu articolul 26 sau 27, alineatul 2, din Convenție sau
 - d. decizie a Comitetului de Miniștri, luată în baza articolului 46 din Convențieindiferent dacă a fost formulată ori pronunțată, atâta timp cât, în opinia curții ori a tribunalului, aceasta prezintă relevanță pentru acțiunea judecătorească în cadrul căreia respectiva chestiune a fost ridicată.
2. Dovada existenței oricărei sentințe, decizii, declarații ori opinii de care urmează să se țină cont, în baza prevederilor acestui capitol, urmează să fie prezentată pe parcursul desfășurării acțiunii judecătorești în fața oricărei curți sau a oricărui tribunal, după regulile stabilite.

3. În acest capitol, prin termenul „reguli” se înțelege regulile stabilite de curte ori, în cazul unei acțiuni în fața tribunalului, regulile formulate în conformitate cu prezentul capitol:
 - a. de Lordul Cancelar sau de Secretarul de Stat, privitor la orice acțiune judecătorească din afara teritoriului Scoției;
 - b. de Secretarul de Stat, privitor la orice acțiune judecătorească de pe teritoriul Scoției sau
 - c. de către un departament nord-irlandez privitor la orice acțiune judecătorească în fața unui tribunal din Irlanda de Nord
 - i. care se ocupă cu acțiunile strămutate și
 - ii. pentru care niciuna din regulile formulate conform paragrafului a nu are forță obligatorie.

Legislație

Interpretarea legislației

3. 1. Pe cât posibil, atât legislația primară cât și cea subordonată ei trebuie să fie interpretate și trebuie să li se confere consecințe juridice într-o manieră compatibilă cu drepturile statuate de Convenție.
2. Prevederile prezentului capitol:
 - a. se aplică legislației primare și legislației secundare ori de câte ori se adoptă;
 - b. nu influențează validitatea, acțiunea în timp ori executarea niciunei norme legislative primare incompatibile și nici
 - c. nu influențează validitatea, acțiunea în timp ori executarea niciunei norme legislative secundare incompatibile dacă (fără a lua în considerare vreo posibilitate de revocare) legislația primară împiedică înlăturarea acelei incompatibilități.

Declarația de incompatibilitate

4. 1. Alineatul 2 se aplică în orice cauză judiciară în care o curte determină dacă o dispoziție legislativă primară este compatibilă cu vreun drept statuat de Convenție.
2. În cazul în care curtea este convinsă că prevederea este incompatibilă cu unul din drepturile statuate de Convenție, instanța poate face o declarație referitoare la respectiva incompatibilitate.
3. Alineatul 4 se aplică în orice cauză judiciară în care o instanță determină dacă o prevedere legislativă secundară, făcută în virtutea unei puteri conferite de legislația principală, este compatibilă cu un drept statuat de Convenție.

4. În cazul în care curtea ajunge la convingerea:
 - a. că prevederea este incompatibilă cu un drept statuat de Convenție și
 - b. că (neluând în considerare nicio posibilitate de revocare) legislația primară avută în vedere împiedică înlăturarea acelei incompatibilități, aceasta poate face o declarație referitoare la respectiva incompatibilitate.
5. În acest capitol, prin termenul „curte” trebuie înțeles:
 - a. Curtea Supremă;
 - b. Comitetul Juridic al Consiliului Privat;
 - c. Curtea de Apel a Tribunalului Militar;
 - d. în Scoția, Înalta Curte de Justiție, cu alte atribuțiuni decât o curte de judecată sau chiar decât Curtea Supremă Civilă.
 - e. în Anglia și în Țara Galilor ori în Irlanda de Nord, Înalta Curte ori Curtea de Apel.
6. O declarație dată în conformitate cu acest capitol („o declarație de incompatibilitate”):
 - a. nu influențează validitatea, acțiunea în timp ori executarea dispoziției în legătură cu care a fost făcută și
 - b. nici nu obligă părțile în cauză în care a fost făcută.

UK

Dreptul Coroanei de a interveni

5. 1. Când o curte ia în considerare posibilitatea de a face o declarație de incompatibilitate, Coroana are dreptul să-și dea avizul, în conformitate cu regulile curții.
 2. În oricare situație în care se aplică alineatul 1:
 - a. un ministru al Coroanei (ori o persoană numită de acesta);
 - b. un membru al executivului scoțian;
 - c. un ministru nord-irlandez;
 - d. un minister nord-irlandez.
- are dreptul, pentru a da avizul în conformitate cu regulile stabilite de curte, de a fi chemat ca parte în cauza respectivă.
3. Avizul la care se referă alineatul 2 poate fi dat oricând pe parcursul desfășurării procesului.
 4. O persoană care a devenit parte într-o cauză penală (oriunde în afară de Scoția) ca urmare a unui aviz dat în baza alineatului 2, poate, cu permisiune, să facă apel la Curtea Supremă împotriva oricărei declarații de incompatibilitate făcute în acea cauză.
 5. În alineatul 4 sintagma „cauză penală” include și toate cauzele în fața Curții de Apel a Tribunalului Militar, iar expresia „cu permisiune” înseamnă a primi permisiunea din partea curții care face declarația de incompatibilitate ori din partea Curții Supreme.

*Autoritățile publice**Acte ale autorităților publice*

6. 1. Este ilegal ca o autoritate publică să acționeze într-o manieră incompatibilă cu un drept statuat de Convenție.
2. Alineatul 1 nu se aplică unei decizii dacă:
 - a. având în vedere una sau mai multe prevederi legislative primare, autoritatea nu ar fi putut hotărî în mod diferit sau
 - b. în cazul în care una sau mai multe dispoziții ale legislației primare ori ale celei date în baza acesteia (secundare) nu pot fi interpretate ori înțelese într-o manieră compatibilă cu drepturile statuate de Convenție, autoritatea respectivă a hotărât astfel în scopul de a produce efecte juridice sau de a conferi putere juridică acelor dispoziții.
3. În acest capitol, sintagma „autoritate publică” include:
 - a. o curte ori un tribunal, precum și
 - b. acea persoană care îndeplinește funcții ce sunt de natură publică, fără a include aici parlamentarii și nici persoanele care exercită o funcție în legătură cu procedurile parlamentare.
4. Abrogat.
5. În legătură cu un act particular, o persoană nu poate fi considerată autoritate publică doar în virtutea alineatului 3, litera b, dacă natura celui act este privată.
6. Termenul „un act” presupune o anumită incapacitate de a acționa, dar nu include incapacitatea de:
 - a. a propune ori a prezenta Parlamentului o propunere legislativă sau
 - b. a formula norme legislative primare ori ordine reparatorii.

Acțiuni judecătorești

7. 1. O persoană ce pretinde că o autoritate publică a luat o decizie (sau intenționează să ia o decizie) nelegală din punctul de vedere al articolului 6, alineatul 1, poate:
 - a. deschide o acțiune judecătorească împotriva autorității respective, în temeiul prezentei legi, la curtea competentă ori la tribunal sau
 - b. în temeiul unui drept statuat de Convenție sau a oricăror drepturi prevăzute în orice acțiune legală,
 dar numai dacă acea persoană este (ori ar putea fi) victimă a deciziei nelegale.
2. În alineatul 1, litera a, sintagma „curtea competentă ori tribunalul” se referă la acea curte ori tribunal care are competența stabilită legal; iar

„acțiune judiciară împotriva unei autorități” implică o cerere reconvențională ori un act procedural similar.

3. Dacă acțiunea este deschisă pe baza unei cereri de revizuire judiciară, solicitantul va fi considerat pe deplin îndreptățit să acționeze împotriva unei decizii nelegale numai dacă acesta este ori ar putea fi victimă a acelei decizii.
 4. Dacă acțiunea este inițiată pe calea unei petiții pentru revizuire judiciară, în Scoția, solicitantul va fi considerat pe deplin îndreptățit să acționeze împotriva unei decizii nelegale numai dacă acesta este ori ar putea fi victimă a acelei decizii.
 5. Acțiunea în temeiul alineatului 1, litera a, trebuie inițiată înainte de a se împlini:
 - a. un termen de 1 an, începând cu data la care a fost luată decizia reclamată, ori
 - b. un termen mai lung, dar pe care curtea sau tribunalul să-l considere echitabil având în vedere circumstanțele cauzei,
- însă acesta constituie subiectul oricărei reguli ce impune o limită de timp mai strictă referitor la acțiunea în chestiune.
6. În alineatul 1, litera b, expresia „acțiune legală” include și:
 - a. acțiunea deschisă de ori la sugestia unei autorități publice și
 - b. un apel împotriva unei decizii date de o curte sau de un tribunal.
 7. În sensul prezentului articol o persoană este victimă a unei decizii nelegale numai dacă aceasta ar fi victimă în sensul articolului 34 din Convenție, în cazul în care acțiunea a fost deschisă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului având în vedere acea decizie.
 8. Nimic din cuprinsul prezentei legi nu poate da naștere unei infracțiuni.
 9. În acest capitol, termenul „reguli” înseamnă:
 - a. referitor la o acțiune introdusă la o curte sau la un tribunal în afara Scoției, regulile instituite de Lordul Cancelar sau de Secretarul de Stat, în sensul prezentului capitol, ori regulile stabilite de curte;
 - b. referitor la o acțiune introdusă la o curte sau la un tribunal din Scoția, regulile instituite de Secretarul de Stat în același sens;
 - c. referitor la o acțiune introdusă la un tribunal nord-irlandez
 - i. care se ocupă cu cauzele strămutate și
 - ii. pentru care, niciuna din regulile stabilite în baza literei a nu are forță obligatorie

regulile instituite de un minister nord-irlandez în sensul acestui capitol și include prevederi date printr-un ordin, în baza articolului 1 din Legea privitoare la curțile judecătorești și la serviciile legale din 1990.

10. La stabilirea regulilor trebuie avut în vedere articolul 9.
11. Ministrul care are competența de a stabili reguli privind un anume tribunal poate, în măsura în care consideră acest lucru indispensabil

pentru a se asigura că tribunalul va dispune o reparație dreaptă în raport cu decizia (ori proiectul de decizie) unei autorități publice care este (ori ar putea fi) nelegală în sensul articolului 6, alineatul 1, pe calea unui ordin, contribui la:

- a. reparațiile sau compensările pe care tribunalul le poate aloca sau
 - b. sporirea argumentelor pe baza cărora instanța poate oferi orice reparație ori compensație.
12. Un ordin dat în baza alineatului 11 poate conține acele prevederi incidente, suplimentare, adiacente ori tranzitorii pe care ministrul ce le formulează le consideră potrivite.
 13. Termenul „ministru” include și ministrul de resort nord-irlandez.

Despăgubiri judiciare

8. 1. Când curtea ajunge la concluzia că o hotărâre emisă de o autoritate publică este (sau ar putea fi) nelegală, ea poate acorda, în baza puterilor deținute, o despăgubire ori reparație sau poate emite un ordin, pe care le consideră adecvate și juste.
2. Despăgubirile pot fi alocate însă doar de către o curte care are această competență sau care are puterea de a ordona plata unei compensații în cadrul acțiunilor civile.
3. Ținând cont de toate circumstanțele, nu se va aloca nicio despăgubire pentru daune, incluzând:
 - a. orice despăgubire sau reparație acordată sau orice ordin dat în legătură cu decizia în chestiune (de aceeași curte sau de oricare alta) și
 - b. consecințele oricărei decizii judecătorești (ale aceleiași curți ori a oricărei alta) în legătură cu hotărârea respectivă
 decât dacă instanța este convinsă că daunele-interese sunt indispensabile pentru a permite o dreaptă reparație persoanei în favoarea căreia au fost făcute.
4. Pentru a hotărî
 - a. dacă să aloce daune-interese sau
 - b. valoarea daunelor-interese,
 curtea trebuie să țină cont de principiile aplicate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului referitoare la alocarea de compensații conform articolului 41 din Convenție.
5. O autoritate publică împotriva deciziilor căreia au fost acordate despăgubiri, urmează să fie tratată:
 - a. în Scoția, conform capitolului 3 din Legea privitoare la reforma legislativă (Alte prevederi) (Scoția) din 1940, ca și cum despăgubirea ar fi alocată în cadrul unei acțiuni în despăgubire în care autoritatea a fost găsită responsabilă pentru pierderea

- sau dauna pricinuită persoanei în favoarea căreia s-au alocat daunele-interese;
- b. în sensul Legii privind răspunderea civilă (Contribuții) din 1978, ca fiind responsabilă de dauna suferită de persoana în favoarea căreia s-au alocat daunele-interese.
6. În acest capitol noțiunea „curte” cuprinde și tribunalul, termenul „despăgubiri” se referă la despăgubiri pentru o decizie nelegală luată de o autoritate publică, iar „nelegal” înseamnă nelegal în conformitate cu capitolul 6, alineatul 1.

Hotărâri judecătorești

9. 1. Având în vedere o hotărâre judecătorească, acțiunile judecătorești prevăzute de capitolul 7, alineatul 1, litera a, pot fi intentate doar:
- a. pe calea exercitării dreptului de a face apel;
 - b. printr-o cerere (în Scoția o petiție) de revizuire judiciară sau
 - c. la alte instanțe prevăzute de lege.
2. Aceasta nu va aduce atingere nici unei norme legale care împiedică o instanță să fie subiect al revizuirii judiciare.
3. Din punctul de vedere al hotărârii judecătorești, în cadrul acțiunilor întemeiate pe această lege și desfășurate cu bună-credință, despăgubirile nu se vor acorda decât pentru a recompensa o persoană, astfel cum este prevăzut în articolul 5, alineatul 5 al Convenției.
4. O despăgubire pentru daune, permisă de alineatul 3, se va acorda împotriva Coroanei; dar nu se va acorda nicio reparație decât dacă persoana avizată este chemată să participe la proces în cazul în care nu are calitatea de parte.
5. În acest capitol:
- „persoană avizată” înseamnă ministrul responsabil cu instanța respectivă sau o persoană ori un departament guvernamental numit de acesta;
 - termenul „curte” include și tribunalul;
 - termenul „judecător” include și membrul unui tribunal, judecătorul de pace (sau, în Irlanda de Nord, și un simplu magistrat), precum și un grefier ori un alt funcționar care are dreptul să exercite competența jurisdicțională a unei curți;
 - sintagma „hotărâre judecătorească” înseamnă o hotărâre judecătorească dată de o instanță și include o hotărâre dată la indicațiile ori în numele unui judecător, iar
 - cuvântul „reguli” are același înțeles ca în articolul 7, alineatul 9.

*Acțiunea în despăgubire**Competența în cazul acțiunii în despăgubire*

10. 1. Prevederile acestui capitol se aplică dacă:
- a. în baza capitolului 4, o prevedere legislativă a fost declarată incompatibilă cu un drept statuat de Convenție și, în cazul unui apel,
 - i. toate persoanele cu drept de apel au declarat în scris că nu intenționează să declare apel;
 - ii. termenul prevăzut pentru apel a expirat fără să se fi introdus acțiunea în apel sau
 - iii. acțiunea în apel, introdusă în timp util, a fost judecată sau abandonată sau
 - b. unui ministru al Coroanei ori Majestății Sale, în cadrul Consiliului, i se pare că o prevedere legislativă este incompatibilă cu o obligație a Regatului Unit decurgând din Convenție, având în vedere un verdict al Curții Europene a Drepturilor Omului dat după intrarea în vigoare a acestui capitol în acțiunile intentate împotriva Regatului Unit.
2. Dacă un ministru al Coroanei consideră că sunt motive convingătoare pentru deschiderea unei acțiuni în temeiul acestui capitol, el poate printr-un ordin să formuleze amendamentele legislative pe care le consideră indispensabile în vederea înlăturării incompatibilității.
3. Dacă, referitor la legislația secundară, un ministru al Coroanei consideră:
- a. că, pentru înlăturarea incompatibilității, este indispensabilă amendarea legislației primare în baza căreia a fost concepută legislația secundară și
 - b. că sunt motive convingătoare pentru deschiderea unei acțiuni în temeiul acestui articol,
- el poate printr-un ordin să formuleze amendamentele la legislația primară pe care le consideră necesare.
4. Acest articol se aplică și în cazul în care dispoziția respectivă aparținând legislației secundare a fost abrogată ori declarată nulă din motive de incompatibilitate cu un drept statuat de Convenție, iar ministrul propune să se procedeze în conformitate cu paragraful 2, litera b, din Anexa 2.
5. Dacă legislația este un ordin al Consiliului de Coroană, puterea conferită de alineatele 2 sau 3 se exercită de către Majestatea Sa în Consiliul de Coroană.
6. În acest capitol, termenul „legislație” nu include măsurile Adunării Ecleziastice ori ale Sinodului General al Bisericii Anglicane.

7. Anexa 2 conține și alte dispoziții privitoare la sentințele de despăgubire.

Alte drepturi și acțiuni

Măsuri de protecție a drepturilor omului

11. Încrederea unei persoane într-un drept statuat de Convenție nu va îngredi:
 - a. niciun alt drept sau libertate ce i-au fost conferite prin ori în temeiul unei legi în vigoare oriunde pe teritoriul Regatului Unit și
 - b. nici dreptul acesteia de a face orice plângere ori de a intenta orice acțiune judecătorească, astfel cum decurge din articolele 7-9.

UK

Libertatea de exprimare

- 12.1 Acest articol se aplică în cazul în care o curte examinează posibilitatea adoptării unei măsuri care, odată acordată, ar putea afecta exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, statuat de Convenție.
2. Dacă persoana împotriva căreia s-a făcut cererea (pârât) nu este nici prezentă și nici reprezentată, instanța nu va adopta nicio măsură decât în situația în care constată:
 - a. că solicitantul a respectat procedura notificării persoanei responsabile ori
 - b. că există motive întemeiate pentru ca persoana responsabilă să nu fi fost înștiințată.
3. Nu se poate adopta nicio măsură în vederea opririi publicării înainte de judecată, cu excepția cazului în care curtea constată că în cerere există indicii temeinice pentru ca publicarea să fie oprită.
4. Curtea va trebui să acorde o atenție specială atât importanței pe care o are dreptul la libertatea exprimării, cât și, când procedurile se referă la un material pe care partea responsabilă îl reclamă ori pe care curtea îl consideră ca fiind jurnalistic, literar or artistic (sau că ar avea legătură cu un astfel de material),
 - a. măsurii în care
 - i. materialul a devenit ori urmează să devină disponibil publicului ori
 - ii. este sau ar putea fi în interesul publicului ca acel material să fie publicat,
 - b. precum și oricărui cod deontologic specific acestor probleme.

5. În acest capitol termenul „curte” include și tribunalul, iar „reparație” include orice remediu sau ordin (altele decât în acțiunile penale)

Libertatea de gândire, conștiință și religie

- 13.1. Dacă hotărârea unei curți asupra unei chestiuni decurgând din această lege ar putea afecta exercitarea de către o organizație religioasă (ea însăși ori membrii săi în mod colectiv) a dreptului la libertatea gândirii, conștiinței și religiei, curtea va trebui să acorde o atenție specială importanței aceluși drept.
 2. În acest capitol, termenul „curte” include și tribunalul.
- [...]

LEGEA PENTRU REFORMA CONSTITUȚIONALĂ (2005) **O lege pentru a modifica funcția de Lord Cancelar** **și a stabili o Curte Supremă în Regatul Unit [...]**

Adoptată de Excelența Sa, Maiestatea Sa Regina, de cele două Camere ale Parlamentului, în urma consultării acestora și pe baza consensului lor, în cadrul acestei ședințe comune, în virtutea autorității de care dispun, după cum urmează:

Partea I: Statul de drept

Statul de drept

Prezenta lege nu afectează negativ:

- a. principiul constituțional consacrat al statului de drept sau
- b. rolul constituțional consacrat al Lordului Cancelar în legătură cu respectivul principiu.

[...]

Partea a III-a: Curtea Supremă

Curtea Supremă

Art. 23. CURTEA SUPREMĂ

1. În Regatul Unit există o Curte Supremă.

2. Curtea Supremă este alcătuită din 12 judecători numiți de Majestatea Sa prin ordine de numire.

3. Printr-un ordin dat în Consiliu, Majestatea Sa poate modifica periodic alineatul 2 pentru a încuraja creșterea numărului de judecători ai Curții Supreme.

4. Se pot face recomandări Majestății Sale în Consiliu pentru adoptarea unui ordin precum cel prevăzut la alineatul 3 numai dacă un proiect al ordinului respectiv a fost prezentat și aprobat prin rezoluție de fiecare Cameră a Parlamentului.

5. Majestatea Sa poate numi prin ordine unul dintre judecători în calitate de președinte și unul în calitate de Vicepreședinte al Curții Supreme.

6. În afara Președintelui și a Vicepreședintelui, judecătorii vor fi numiți „Judecători ai Curții Supreme”.

7. Curtea Supremă va fi considerată constituită în mod legal fără a lua în considerare orice loc vacant de judecător sau de Președinte ori de Vicepreședinte.

Art. 24. PRIMII MEMBRI AI CURȚII SUPREME

La intrarea în vigoare a articolului 23:

- a. persoanele care, imediat înaintea intrării în vigoare a articolului 23, dețineau funcția de Lorzi ce constituiau formațiunile de apel ale Camerei Lorzilor devin judecători ai Curții Supreme,
- b. persoana care, imediat înaintea intrării în vigoare a articolului 23, deținea funcția de Lord cu cea mai mare vechime și care intra în componența formațiunilor de apel ale Camerei Lorzilor devine președintele Curții Supreme și
- c. persoana care, imediat înaintea intrării în vigoare a articolului 23, era al doilea Lord ca vechime și care intra în componența formațiunilor de apel ale Camerei Lorzilor devine vicepreședintele Curții Supreme.

Numirea judecătorilor

Art. 25. ELIGIBILITATEA PENTRU NUMIRE

1. O persoană este eligibilă pentru numirea ca judecător al Curții Supreme numai dacă (în orice moment):

- a. a deținut o funcție judiciară înaltă pentru o perioadă de cel puțin 2 ani;
- b. a îndeplinit condiția de eligibilitate pentru numirea într-o funcție judiciară pe baza unei vechimi de 15 ani sau
- c. a practicat profesia juridică cel puțin 15 ani.

2. În sensul prezentei secțiuni, o persoană a practicat profesia juridică în orice moment dacă:

- a. [Abrogat]
- b. este avocat în Scoția sau avocat care are dreptul să pledeze în fața Curții supreme civile a Scoției și a Curții supreme penale a Scoției sau

- c. este membru al Baroului Irlandei de Nord sau avocat la Curtea de justiție a Irlandei de Nord.

Art. 26. SELECȚIA MEMBRILOR CURȚII SUPREME

1. Această secțiune se aplică recomandărilor de numire în una dintre următoarele funcții:
 - a. judecător al Curții Supreme;
 - b. Președinte al Curții Supreme;
 - c. Vicepreședinte al Curții Supreme.
2. Recomandările pot fi făcute numai de către Prim-ministru.
3. Prim-ministrul:
 - a. trebuie să recomande orice persoană al cărei nume îi este notificat în temeiul articolului 29;
 - b. nu poate recomanda nicio altă persoană.
4. O persoană care nu este judecător al Curții Supreme trebuie recomandată spre a fi numită judecător dacă numele respectiv este notificat Prim-ministrului pentru numire ca Președinte sau Vicepreședinte.
5. În cazul eliberării oricăreia dintre funcțiile menționate la alineatul 1 sau dacă se pare că va exista un asemenea loc vacant în curând, Lordul Cancelar trebuie să convoace comisia de selecție pentru selectarea persoanei care va fi recomandată.
6. Anexa 8 se referă la comisiile de selecție.
7. Alineatul 5 se supune Părții a III-a din respectiva Anexă.
8. Articolele 27-31 se aplică în cazul convocării unei comisii de selecție în temeiul prezentului articol.

Art. 27. PROCESUL DE SELECȚIE

1. Comisia trebuie:
 - a. să stabilească procesul de selecție ce va fi aplicat;
 - b. să aplice procesul de selecție și
 - c. să efectueze selecția în consecință.
2. Ca parte a procesului de selecție, comisia trebuie să se consulte cu fiecare dintre următorii:
 - a. judecătorii cu cea mai mare vechime care nu sunt membri ai comisiei și nu doresc să fie luați în considerare în vederea selecției;
 - b. Lordul Cancelar;
 - c. Prim-ministrul Scoției;
 - d. Prim-ministrul Țării Galilor;
 - e. Secretarul de Stat pentru Irlanda de Nord.
3. În cazul în care, în orice parte a Regatului Unit, judecătorii ai instanțelor judecătorești din respectiva parte nu vor fi consultați în temeiul alineatului 2 litera a, comisia trebuie să consulte, ca parte a procesului de selecție, judecătorul cu

cea mai mare vechime al instanțelor judecătorești din respectiva parte care nu este membru al comisiei și nu dorește să fie luat în considerare în vederea selecției.

4. Alineatele 5-10 se aplică în cazul oricărei selecții în temeiul prezentului articol sau articolului 31.

5. Selecția trebuie să aibă loc pe merit.

6. O persoană poate fi selectată numai dacă îndeplinește cerințele articolului 25.

7. O persoană care este membru al comisiei nu poate fi selectată.

8. În efectuarea selecțiilor pentru numirea judecătorilor Curții Supreme, comisia trebuie să se asigure că între aceștia există judecători care vor avea cunoștințe și experiență practică în legislația fiecărei părți a Regatului Unit.

9. Comisia trebuie să aibă în vedere orice îndrumare dată de Lordul Cancelar cu privire la aspectele care trebuie luate în considerare în efectuarea selecției (sub rezerva oricărei alte prevederi a prezentei legi).

10. Orice selecție trebuie să se refere numai la o singură persoană.

Art. 28. RAPORTUL

1. După îndeplinirea prevederilor de la articolului 27, comisia trebuie să înainteze un raport Lordului Cancelar.

2. Raportul trebuie:

- a. să specifice persoana care a fost selectată;
- b. să specifice judecătorii cu cea mai mare vechime consultați în temeiul articolului 27, alineatul 2, litera a, și orice judecător consultat în temeiul articolului 273;
- c. să conțină orice alte informații cerute de Lordul Cancelar.

3. Raportul trebuie să aibă forma aprobată de Lordul Cancelar.

4. După depunerea raportului, comisia trebuie să ofere orice informații suplimentare pe care le poate solicita Lordul Cancelar.

5. La primirea raportului, Lordul Cancelar trebuie să se consulte cu fiecare dintre următorii:

- a. judecătorii cu cea mai mare vechime consultați în temeiul articolului 27, alineatul 2, litera a;
- b. orice judecător consultat în temeiul articolului 27, alineatul 3;
- c. Prim-ministrul Scoției;
- d. Prim-ministrul Țării Galilor;
- e. Secretarul de Stat pentru Irlanda de Nord.

Art. 29. OPȚIUNILE LORDULUI CANCELAR

1. Prezenta secțiune se referă la următoarele etape:

Etapa 1: în cazul în care a fost selectată o persoană în temeiul articolului 27;

Etapa 2: în cazul în care a fost selectată o persoană ca urmare a respingerii sau reexaminării în etapa 1;

Etapa 3: în cazul în care a fost selectată o persoană ca urmare a respingerii sau reexaminării în etapa 2.

2. În etapa 1, Lordul Cancelar trebuie să întreprindă una dintre următoarele acțiuni:

- a. să notifice selecția;
- b. să respingă selecția;
- c. să solicite comisiei reexaminarea selecției.

3. În etapa 2, Lordul Cancelar trebuie să întreprindă una dintre următoarele acțiuni:

- a. să notifice selecția;
- b. să respingă selecția, însă numai dacă aceasta a avut loc ca urmare a unei reexaminări în etapa 1;
- c. să solicite comisiei reexaminarea selecției, însă numai dacă aceasta a avut loc ca urmare a unei respingeri în etapa 1.

4. În etapa 3, Lordul Cancelar trebuie să notifice selecția, în afara cazului în care se aplică alineatul 5 și trimite o notificare în temeiul acesteia.

5. În cazul în care Lordul Cancelar a solicitat reexaminarea selecției unei persoane în etapa 1 sau 2 și respectiva persoană nu a fost selectată din nou în următoarea etapă, Lordul Cancelar poate notifica, în etapa 3, numele respectivei persoane către Prim-ministru.

6. În această Secțiune a legii, referirile la faptul că Lordul Cancelar notifică o selecție vizează faptul că acesta notifică Prim-ministrului numele persoanei selectate.

Art. 30. EXERCITAREA PREROGATIVELOR DE RESPINGERE SAU DE SOLICITARE A REEXAMINĂRII

1. Prerogativa Lordului Cancelar în temeiul articolului 29 de a respinge o selecție în etapa 1 sau 2 poate fi exercitată numai pe motivul că, în opinia Lordului Cancelar, persoana selectată nu este potrivită pentru funcția respectivă.

2. Prerogativa Lordului Cancelar în temeiul articolului 29 de a solicita comisiei reexaminarea unei selecții în etapa 1 sau 2 poate fi exercitată numai pe motivul că, în opinia Lordului Cancelar:

- a. nu există dovezi suficiente că persoana este potrivită pentru funcția respectivă;
- b. există dovezi că persoana nu este cel mai bun candidat din punct de vedere al meritelor sau
- c. nu există dovezi suficiente că, în cazul numirii persoanei, judecătorii Curții Supreme vor avea cunoștințe și experiență practică în legislația fiecărei părți a Regatului Unit.

3. Lordul Cancelar trebuie să pună la dispoziția comisiei motive scrise pentru respingerea sau solicitarea reexaminării unei selecții.

**Art. 31. SELECȚIA CA URMARE A RESPINGERII SAU A SOLICITĂRII
DE REEXAMINARE**

1. Dacă, în temeiul articolului 29, Lordul Cancelar respinge sau solicită reexaminarea unei selecții în etapa 1 sau 2, comisia trebuie să selecteze o persoană în temeiul prezentei secțiuni.
2. În cazul în care Lordul Cancelar respinge o selecție, comisia:
 - a. nu poate selecta persoana respinsă și
 - b. dacă respingerea are loc după o reexaminare a selecției, nu poate selecta persoana (dacă este diferită) a cărei selecție este reexaminată.
3. În cazul în care Lordul Cancelar solicită reexaminarea selecției, comisia:
 - a. poate selecta aceeași persoană sau o persoană diferită, însă
 - b. dacă solicitarea are loc după o respingere, nu poate selecta persoana respinsă.
4. Comisia trebuie să informeze Lordul Cancelar cu privire la persoana selectată ca urmare a unei respingeri sau a unei solicitări de reexaminare.

Termenii numirii

Art. 32. JURĂMÂNTUL DE SUPUNERE ȘI JURĂMÂNTUL JUDICIAR

1. Imediat ce acest lucru este posibil după acceptarea funcției, o persoană numită Președinte al Curții Supreme trebuie să depună jurămintele cerute, în prezența:
 - a. Vicepreședintelui, sau
 - b. dacă nu există un Vicepreședinte, a judecătorului titular cu cea mai mare vechime.
2. Imediat ce acest lucru este posibil după acceptarea funcției, o persoană care este numită Vicepreședinte al Curții Supreme trebuie să depună jurămintele cerute, în prezența:
 - a. Președintelui, sau
 - b. dacă nu există un Președinte, a judecătorului titular cu cea mai mare vechime.
3. Imediat ce acest lucru este posibil după acceptarea funcției, o persoană care este numită judecător al Curții Supreme trebuie să depună jurămintele cerute, în prezența:
 - a. Președintelui, sau
 - b. dacă nu există un Președinte, a Vicepreședintelui sau
 - c. dacă nu există nici Președinte și nici Vicepreședinte, a judecătorului titular cu cea mai mare vechime.
4. Subsecțiunile 1 și 2 se aplică indiferent dacă persoana numită Președinte sau Vicepreședinte a depus anterior jurămintele cerute în temeiul prezentei secțiuni după acceptarea unei alte funcții.

5. Subsecțiunea 3 nu se aplică dacă o persoană este numită prima dată ca judecător al Curții Supreme la numirea în funcția de Președinte sau Vicepreședinte.

6. În prezenta secțiune „jurăminte cerute” înseamnă:

- a. jurământul de supunere și
- b. jurământul judiciar,

după cum se prevede în Legea privind jurămintele promisorii din 1868 (c. 72).

Art. 33. MANDATUL

Judecătorii Curții Supreme dețin respectiva funcție pe viață, însă pot fi eliberați din funcție la cererea ambelor Camere ale Parlamentului.

Art. 34. SALARII ȘI ALOCAȚII

1. Un judecător al Curții Supreme are dreptul să primească salariu.

2. Valoarea salariului va fi stabilită de Lordul Cancelar cu acordul Trezoreriei.

3. Până când se stabilește altceva în temeiul alineatului 2, valoarea este aceeași cu cea a salariului unui lord care intra în componența formațiunilor de apel ale Camerei Lorzilor imediat înaintea intrării în vigoare a articolului 23.

4. Suma stabilită în temeiul alineatului 2 poate crește, dar nu poate fi redusă.

5. Salariile plătibile în temeiul prezentei secțiuni vor fi percepute și plătite din Fondul Consolidat al Regatului Unit.

6. Orice alocație stabilită de Lordul Cancelar cu acordul Trezoreriei poate fi plătită unui judecător al Curții Supreme din sumele puse la dispoziție de Parlament.

Art. 35. DEMISIE ȘI PENSIONARE

1. Un judecător al Curții Supreme poate demisiona în orice moment din funcție trimițând Lordului Cancelar o notificare scrisă referitoare la acest lucru.

2. Președintele sau Vicepreședintele Curții Supreme poate demisiona în orice moment din funcție (indiferent dacă demisionează sau nu și din funcția de judecător) trimițând Lordului Cancelar o notificare scrisă referitoare la acest lucru.

3. În articolul 26, alineatul 4, litera a, și în Anexa 5 la Legea privind pensionarea și pensiile în sistemul judiciar din 1993 (c. 8) (pensionare), sintagma „lord judiciar” se înlocuiește cu „judecător al Curții Supreme”.

Art. 36. PENSIONAREA PE CAZ DE BOALĂ

1. Prezenta secțiune se aplică în cazul în care Lordul Cancelar este convins printr-un certificat medical că o persoană care deține funcția de judecător al Curții Supreme:

- a. dobândește dizabilități din cauza unei infirmități permanente rezultate din îndeplinirea atribuțiilor funcției sale și
- b. se află pentru moment în incapacitatea de a demisiona din funcție.

2. Lordul Cancelar poate declara, printr-un document sub semnătura acestuia, că funcția respectivei persoane a devenit vacantă.

3. O declarație făcută printr-un document în temeiul alineatului 2 are același efect în toate scopurile ca și cum persoana ar fi demisionat din funcție la data respectivului document.

4. O asemenea declarație are însă efect numai dacă este făcută
- a. în cazul unui judecător titular, cu acordul Președintelui și Vicepreședintelui Curții Supreme;
 - b. în cazul Președintelui, cu acordul Vicepreședintelui și al judecătorului titular cu cea mai mare vechime;
 - c. în cazul Vicepreședintelui, cu acordul Președintelui și al judecătorului titular cu cea mai mare vechime.

Art. 37. PENSIILE

1. În tabelele din articolele 1 și 16 din Legea privind pensiile din sistemul judiciar din 1981 (c. 20) (aplicare și interpretare), sintagma „lord judiciar” se înlocuiește:

- a. în prima coloană, cu „judecător al Curții Supreme” și
- b. în a doua coloană, în fiecare loc, cu „judecător al Curții Supreme”.

2. În Partea I din Anexa 1 la Legea privind pensiile și pensionarea în sistemul judiciar din 1993 (funcții judiciare eligibile: judecător), sintagma „lord judiciar” se înlocuiește cu „judecător al Curții Supreme”.

3. Amendamentele aduse prin prezentul articol legilor din 1981 și 1993 nu afectează aplicarea oricărei prevederi a respectivelor legi sau făcute conform acestora sau orice acțiune întreprinsă în temeiul respectivei prevederi, în legătură cu funcția sau atribuțiile lordului care intră în componența formațiunilor de apel ale Camerei Lorzilor.

Judecătorii temporari

Art. 38. JUDECĂTORII TEMPORARI

1. La solicitarea Președintelui Curții Supreme, oricare dintre următoarele persoane poate acționa în calitate de judecător al Curții Supreme:

- a. o persoană care deține funcția de judecător teritorial cu cea mai mare vechime;
- b. un membru al completului de judecată suplimentar în temeiul articolului 39.

2. O solicitare în temeiul alineatului 1 poate fi făcută de vicepreședintele Curții Supreme în cazul în care nu există un președinte sau președintele nu poate face respectiva solicitare.

3. În articolul 267 din Legea privind pensionarea și pensiile din sistemul judiciar din 1993 (c. 8) (cerința de a nu acționa în anumite calități după vârsta de

75 de ani), alineatul (b) se înlocuiește cu „(b) să acționeze ca judecător al Curții Supreme în temeiul articolului 38 din Legea privind reforma constituțională din 2005;”.

4. Atunci când acționează în temeiul prezentului articol, orice persoană va fi considerată, sub rezerva alineatelor 5 și 6, în toate scopurile, ca judecător al Curții Supreme (și în această calitate poate îndeplini oricare dintre funcțiile unui judecător al Curții Supreme).

5. O persoană nu va fi considerată în temeiul alineatului 4 ca judecător al Curții Supreme în sensul oricărei prevederi statutare în legătură cu:

- a. numirea, pensionarea, eliberarea din funcție sau incompatibilitatea judecătorilor Curții Supreme;
- b. mandatul funcției și jurămintele ce trebuie depuse de judecătorii Curții Supreme sau
- c. remunerația, alocațiile sau pensiile judecătorilor Curții Supreme.

6. Sub rezerva articolului 27 din Legea privind pensionarea și pensiile în sistemul judiciar din 1993, nu se va considera că o persoană a îndeplinit funcția de judecător al Curții Supreme în temeiul alineatului 4 dacă a acționat în cadrul acestei Curți numai în temeiul prezentei secțiuni.

7. Remunerația și alocația pe care Lordul Cancelar le poate stabili cu acordul Trezoreriei pot fi plătite din sumele puse la dispoziție de Parlament oricărei persoane care acționează în calitate de judecător al Curții Supreme în baza prezentei secțiuni.

8. În prezentul articol „funcția de judecător teritorial cu cea mai mare vechime” înseamnă oricare dintre următoarele funcții:

- a. judecător al Curții de Apel din Anglia și Țara Galilor;
- b. judecător al Curții Supreme Civile a Scoției, dar numai dacă titularul funcției este membru al primei sau celei de-a doua secții a Camerei interne (Inner House) a respectivei Curți;
- c. judecător al Curții de Apel din Irlanda de Nord, cu excepția cazului în care titularul deține funcția numai în virtutea faptului că este un judecător inferior al Instanței Supreme (High Court).

Art. 39. COMPLETUL DE JUDECATĂ SUPLIMENTAR

1. Va exista un grup de persoane cunoscut sub numele de complet de judecată suplimentar.

2. La intrarea în vigoare a prezentei secțiuni, orice membru al Camerei Lordilor care:

- a. îndeplinește una dintre condițiile din alineatul 3;
- b. nu deține o înaltă funcție judiciară;
- c. nu a împlinit vârsta de 75 de ani și
- d. nu este o persoană care a fost numită în funcția de Lord Cancelar la sau după data de 12 iunie 2003,

devine membru al completului de judecată.

3. Condițiile sunt:

- a. ca acesta să fi încetat să dețină înalta funcție judiciară cu mai puțin de 5 ani înainte de intrarea în vigoare a prezentei secțiuni;
- b. ca acesta să fi fost membru al Comisiei Juridice a Consiliului Consultativ al Coroanei (Judicial Committee of the Privy Council) imediat înaintea intrării în vigoare;
- c. ca acesta să fie încetat să mai fie membru al respectivei Comisii cu mai puțin de 5 ani înaintea intrării în vigoare.

4. O persoană devine membru al completului de judecată suplimentar în momentul în care încetează să mai dețină funcția de judecător al Curții Supreme sau de judecător teritorial cu cea mai mare vechime, însă numai dacă, pe durata deținerii acestei funcții:

- a. calitatea sa de membru al completului de judecată este aprobată în scris de Președintele Curții Supreme și
- b. Președintele Curții Supreme trimite Lordului Cancelar o notificare scrisă referitoare la aprobare.

5. Alineatul 4 nu se aplică în cazul unei persoane care încetează să dețină funcția de judecător al Curții Supreme la momentul în care încetează a mai fi președinte al Curții Supreme.

6. Această persoană devine membru al completului de judecată suplimentar în momentul în care încetează să mai dețină funcția de Președinte al Curții Supreme, în afara cazului în care:

- a. pe durata mandatului de președinte, trimite Lordului Cancelar o notificare că nu va deveni membru al completului de judecată;
- b. încetează să mai fie președinte în urma eliberării din funcția de judecător al Curții Supreme la adresa ambelor Camere ale Parlamentului sau
- c. funcția sa este declarată vacantă în temeiul articolului 36.

7. O persoană nu devine membru al completului de judecată suplimentar în temeiul alineatului 4 sau 6 dacă

- a. la încetarea mandatului ca judecător al Curții Supreme acceptă funcția de judecător teritorial cu cea mai mare vechime sau
- b. la încetarea mandatului ca judecător teritorial cu cea mai mare vechime acceptă funcția de judecător al Curții Supreme.

8. Un membru al completului de judecată suplimentar poate demisiona printr-o notificare scrisă trimisă Președintelui Curții Supreme.

9. În afara cazului în care demisionează [și sub rezerva articolelor 26, alineatul 7, litera b, și 27 din Legea privind pensionarea și pensiile din sistemul judiciar din 1993 (c. 8)], o persoană încetează a mai fi membru al completului de judecată suplimentar:

- a. la sfârșitul perioadei de 5 ani de la ultima zi în care deține o funcție eligibilă sau
 - b. dacă acest lucru intervine mai devreme, la sfârșitul zilei în care împlinește vârsta de 75 de ani.
10. În prezentul articol:
- a. „funcția de judecător teritorial cu cea mai mare vechime” are același înțeles ca și în articolul 38;
 - b. o „funcție eligibilă” a unei persoane este funcția (respectiv înalta funcție judiciară, calitatea de membru al Comisiei Juridice a Consiliului Consultativ al Coroanei (Judicial Committee of the Privy Council), funcția de judecător al Curții Supreme sau funcția de judecător teritorial cu cea mai mare vechime) pe care a deținut-o înainte de a deveni membru al completului de judecată suplimentar.

Competența, relația cu alte instanțe judecătorești etc.

Art. 40. COMPETENȚA

1. Curtea Supremă este o instanță ordinară superioară.
2. Un recurs este înaintat Curții Supreme în legătură cu orice ordonanță sau hotărâre judecătorească a Curții de Apel din Anglia și Țara Galilor în litigii civile.
3. Un recurs este înaintat Curții Supreme în legătură cu orice ordonanță sau hotărâre judecătorească a unei instanțe judecătorești din Scoția dacă a fost înaintat un recurs de la respectiva instanță către Camera Lorzilor la sau imediat înaintea intrării în vigoare a prezentului articol.
4. Anexa 9:
 - a. transferă alte competențe de la Camera Lorzilor la Curtea Supremă;
 - b. transferă competența privind aspectele legate de deconcentrare de la Comisia Juridică a Consiliului Consultativ al Coroanei (Judicial Committee of the Privy Council) la Curtea Supremă și
 - c. aduce alte amendamente referitoare la competență.
5. Curtea Supremă are competența de a hotărî cu privire la orice chestiune care trebuie stabilită în scopul îmfăptuirii justiției în cadrul unui recurs înaintat acesteia în baza oricărui document adoptat.
6. Un recurs în temeiul alineatului 2 este înaintat numai cu permisiunea Curții de Apel sau a Curții Supreme, însă face obiectul prevederilor din orice alt act adoptat care limitează un asemenea recurs.

Art. 41. RELAȚIA CU ALTE INSTANȚE JUDECĂTOREȘTI ETC.

1. Nicio prevedere din prezenta secțiune nu afectează distincțiile dintre sistemele judiciare separate ale părților Regatului Unit.

2. Deciziile Curții Supreme asupra unui recurs înaintat de la o instanță din orice parte a Regatului Unit, în afara deciziilor în materie de deconcentrare, vor fi considerate ca decizii ale unei instanțe judecătorești din respectiva parte a Regatului Unit.
3. O decizie a Curții Supreme în materie de deconcentrare:
 - a. nu este obligatorie pentru respectiva Curte în momentul luării respectivei decizii;
 - b. în caz contrar, este obligatorie în toate procedurile în instanță.
4. În prezenta secțiune, sintagma „în materie de deconcentrare” se referă la
 - a. o întrebare trimisă Curții Supreme în temeiul articolelor 96, 99 sau 112 din Legea privind Guvernarea Țării Galilor din 2006, articolului 33 din Legea privind Scoția din 1998 (c. 46) sau articolului 11 din Legea privind Irlanda de Nord din 1998 (c. 47);
 - b. o chestiune legată de deconcentrare, după cum este definită în Anexa 9 la Legea privind Guvernarea Țării Galilor din 2006 (c. 38), Anexa 6 la Legea privind Scoția din 1998 sau Anexa 10 la Legea privind Irlanda de Nord din 1998.

Compunerea instanței

Art. 42. COMPUNEREA

1. Curtea Supremă este constituită în mod legal pentru orice procedură numai după îndeplinirea tuturor condițiilor de mai jos:
 - a. Curtea este formată dintr-un număr impar de judecători;
 - b. Curtea este formată din cel puțin trei judecători;
 - c. mai mult de jumătate dintre acești judecători sunt judecători permanenți.
2. Literele și alineatele de mai sus se supun oricăror reguli conform cărora, în anumite proceduri specifice, Curtea trebuie să fie formată dintr-un număr specificat de judecători care să fie impar și mai mare de trei.
3. Literele și alineatele de mai sus se supun oricăror reguli conform cărora, în anumite descrieri specifice ale litigiilor, Curtea trebuie să fie formată dintr-un număr minim specificat de judecători care să fie mai mare de trei.
4. Prevederile prezentului articol se aplică sub rezerva aplicării articolului 43.
5. În prezentul articol:
 - a. termenul „instrucțiuni” înseamnă instrucțiuni date de Președintele Curții Supreme;
 - b. termenul „specificat”, în legătură cu instrucțiunile, înseamnă specificat în respectivele instrucțiuni;
 - c. referirile la judecători permanenți sunt referiri la judecătorii Curții Supreme care nu sunt judecători temporari în temeiul articolului 38.
6. Prezentul articol și articolul 43 se aplică compunerii Curții Supreme în orice litigiu în care judecătorii sunt desemnați ocazional pentru instrumentarea litigiilor.

Art. 43. MODIFICAREA COMPUNERII

1. Prezentul articol se aplică dacă, în orice procedură, Curtea Supremă încetează a mai fi constituită în mod legal în temeiul articolului 42 sau în temeiul unei instrucțiuni prevăzute în acest articol, deoarece unul sau mai mulți membri ai Curții Supreme nu își mai poate (pot) îndeplini funcția (funcțiile).

2. Judecătorul președinte poate stabili că în respectiva procedură Curtea Supremă continuă să fie constituită în mod legal.

3. Judecătorul președinte poate da o instrucțiune în temeiul prezentului articol numai dacă:

- a. părțile sunt de acord;
- b. Curtea continuă să fie formată din cel puțin trei judecători (indiferent dacă numărul judecătorilor este par sau impar);
- c. cel puțin jumătate dintre acești judecători sunt judecători permanenți.

4. Alineatele 2 și 3 se supun instrucțiunilor date de Președintele Curții Supreme.

5. În situația în care, în cadrul unei proceduri, Curtea este constituită în mod legal în temeiul prezentului articol, fiind formată dintr-un număr par de judecători și judecătorii sunt împărțiți în mod egal, cauza va fi rejudecată în fața unei Curți constituite în temeiul articolului 42.

6. În prezentul articol:

- a. „judecător președinte” înseamnă judecătorul care va prezida sau care prezidează în cadrul procedurii;
- b. referirile la judecători permanenți au același înțeles ca și în articolul 42.

*Practica și procedura***Art. 44. CONSILIERI SPECIAL CALIFICAȚI**

1. În cazul în care Curtea Supremă consideră că acest lucru este eficient, în cadrul oricărei proceduri, aceasta poate audia și decide în privința procedurii în întregime sau parțial cu asistența unuia sau mai multor consilieri special calificați numiți de aceasta.

2. Orice remunerație plătită acestor consilieri va fi stabilită de Curtea Supremă, în afara cazului în care această remunerație este convenită între consilier și părțile la procedura în cauză.

3. Orice remunerație este inclusă în costurile aferente procedurii.

Art. 45. ELABORAREA REGULAMENTULUI DE PROCEDURĂ

1. Președinte Curții Supreme poate elabora regulamentul de procedură (cunoscut sub numele de „Regulamentul de procedură al Curții Supreme”) care guvernează practica și procedura ce vor fi urmate în cadrul Curții.

2. Competența de a elabora Regulamentul de procedură al Curții Supreme include competența de a elabora prevederi diferite pentru cauze diferite, inclusiv prevederi diferite:
 - a. pentru descrieri diferite ale procedurilor sau
 - b. pentru jurisdicții diferite ale Curții Supreme.
3. Președintele trebuie să exercite competența de a elabora Regulamentul de procedură al Curții Supreme pentru a asigura faptul că:
 - a. această instanță judecătorească este accesibilă, echitabilă și eficientă și
 - b. normele sunt simple și exprimate într-un limbaj simplu.
4. Înaintea elaborării Regulamentului de procedură al Curții Supreme, președintele trebuie să se consulte cu toate persoanele de mai jos:
 - a. Lordul Cancelar;
 - b. organele enumerate la subsecțiunea 5;
 - c. alte organe care reprezintă persoane care pot fi afectate de Regulament și a căror consultare este considerată adecvată de către Președinte.
5. Organele menționate la alineatul 4, litera b, sunt:
 - Consiliul General al Baroului Angliei și Țării Galilor;
 - Ordinul Avocaților din Anglia și Țara Galilor;
 - Colegiul Avocaților din Scoția;
 - Ordinul Avocaților din Scoția;
 - Consiliul General al Baroului din Irlanda de Nord;
 - Ordinul Avocaților din Irlanda de Nord.

Art. 46. PROCEDURA DUPĂ ELABORAREA REGULAMENTULUI

1. Regulamentul Curții Supreme elaborat de Președintele Curții Supreme trebuie înaintat de acesta Lordului Cancelar.
2. Regulamentul de procedură al Curții Supreme înaintat Lordului Cancelar
 - a. intră în vigoare în ziua indicată de Lordul Cancelar și
 - b. va fi inclus într-un document statutar căruia i se aplică Legea privind documentele statutare din 1946 (c. 36), ca și cum respectivul document ar include norme elaborate de un Ministru al Coroanei.
3. Un document statutar care include Regulamentul de procedură al Curții Supreme face obiectul anulării ca urmare a unei rezoluții a oricărei Camere a Parlamentului.

Art. 47. FOTOGRAFIEREA ETC.

1. În articolul 41 din Legea privind justiția în materie penală din 1925 (c. 86) (interzicerea efectuării de fotografii etc în instanță), alineatul 2 (a) se înlocuiește cu „(a) termenul «instanță judecătorească» înseamnă orice instanță judecătorească (inclusiv o curte prezidată de un medic legist), cu excepția Curții Supreme;”.
2. În articolul 29 din Legea privind justiția în materie penală (Irlanda de Nord) 1945 (c. 15 N.I.) (interzicerea efectuării de fotografii etc. în instanță),

alineatul 2 (a) se înlocuiește cu „(a) termenul «instanță judecătorească» înseamnă orice instanță judecătorească (inclusiv o curte prezidată de un medic legist), cu excepția Curții Supreme;”

Personalul și resursele

Art. 48. DIRECTORUL EXECUTIV

1. Curtea Supremă va avea un director executiv.
2. Lordul Cancelar trebuie să numească directorul executiv după consultarea președintelui Curții Supreme.
3. Președintele Curții Supreme poate delega directorului executiv oricare dintre următoarele atribuții:
 - a. atribuțiile președintelui în temeiul articolului 49, alineatul 1;
 - b. atribuțiile Curții Supreme care nu sunt de natură judiciară.
4. Directorul executiv trebuie să-și îndeplinească atribuțiile prevăzute la alineatul 3 sau în alte reglementări potrivit oricăror instrucțiuni date de Președintele Curții Supreme.

Art. 49. FUNCȚIONARIII ȘI PERSONALUL

1. Președintele Curții Supreme poate numi funcționarii și personalul Curții Supreme.
2. Directorul executiv al Curții supreme, cu acordul Lordului Cancelar, va stabili următoarele:
 - a. numărul funcționarilor și al membrilor personalului Curții Supreme;
 - b. sub rezerva alineatului 3, termenii în care vor fi numiți funcționarii și personalul.
3. Sistemul de pensii în vigoare referitor la pensiile funcționarilor publici se aplică (cu orice adaptări necesare) directorului executiv al Curții Supreme și persoanelor numite în temeiul alineatului 1, după cum se aplică și altor persoane angajate ca funcționari publici al statului.
4. În alineatul 3 „sistemul de pensii al funcționarilor publici” înseamnă:
 - a. schema principală de pensii ale funcționarilor publici [în sensul articolului 2 din Legea pensiilor din 1972 (c. 11)] și
 - b. orice alte prestații aferente pensiilor care sunt prevăzute în sau în temeiul articolului 1 din respectiva lege pentru sau în legătură cu persoanele angajate în cadrul funcției publice a statului.

Art. 50. SEDIU ȘI ALTE RESURSE

1. Lordul Cancelar trebuie să se asigure că următoarele elemente sunt puse la dispoziția Curții Supreme:
 - a. săli de judecată, birouri și alte sedii pe care Lordul Cancelar le consideră corespunzătoare pentru desfășurarea activității Curții Supreme;

- b. alte resurse pe care Lordul Cancelar le consideră corespunzătoare pentru desfășurarea activității Curții Supreme.
- 2. Lordul Cancelar își poate îndeplini atribuția prevăzută în alineatul 1 prin:
 - a. punerea la dispoziție a sediilor și a altor resurse sau
 - b. prin încheierea de acorduri cu orice altă persoană pentru punerea la dispoziție a sediilor și a altor resurse.
- 3. Se va considera că prerogativele de a dobândi teren pentru serviciul public conferite de:
 - a. articolul 2 din Legea privind administratorii lucrărilor din 1852 (c. 28) (dobândire prin acord), și
 - b. articolul 228, alineatul 1 din Legea planificării urbane și rurale din 1990 (c. 8) (dobândire obligatorie)includ prerogativa de a dobândi teren pentru punerea acestuia la dispoziție în temeiul acordurilor prevăzute la alineatul 2, litera b.
- 4. Miniștrii scoțieni pot face plăți printr-o contribuție la costurile suportate de Lordul Cancelar pentru a pune la dispoziția Curții Supreme resurse în temeiul alineatului 1, litera b.
- 5. În prezentul articol sintagma „sală de judecată” înseamnă orice loc în care Curtea Supremă se întrunește, inclusiv incinta oricărei clădiri în care se întrunește.

Art. 51. SPRIJINIREA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII CURȚII SUPREME

- 1. Directorul executiv al Curții Supreme trebuie să se asigure că resursele Curții sunt utilizate pentru asigurarea unui sistem eficient și eficace de sprijinire a desfășurării activității Curții Supreme.
- 2. În special:
 - a. trebuie asigurate servicii adecvate pentru Curtea Supremă;
 - b. sediile prevăzute la articolul 50 trebuie echipate, întreținute și administrate corespunzător.

Taxe

Art. 52. TAXE

- 1. Cu acordul Trezoreriei, Lordul Cancelar poate prevedea, prin ordin, taxele exigibile în legătură cu orice aspect soluționat de Curtea Supremă.
- 2. Un ordin prevăzut în prezentul articol poate include, în special, prevederi cu privire la:
 - a. valori ale taxelor sau rate de impozitare;
 - b. scutiri de taxe;
 - c. reduceri ale taxelor;

- d. rambursarea totală sau parțială a taxelor.
3. În situația în care o prevedere este inclusă într-un ordin în temeiul prezentului articol, Lordul Cancelar trebuie să ia în considerare principiul conform căruia accesul la instanțele judecătorești nu trebuie îngrădit.
4. Înaintea elaborării oricărui ordin în temeiul prezentului articol, Lordul Cancelar trebuie să se consulte cu toate persoanele de mai jos:
- a. persoanele enumerate la alineatul 5;
 - b. organele enumerate la alineatul 6.
5. Persoanele menționate la alineatul 4, litera a, sunt:
- a. Președintele Curții Supreme;
 - b. Președintele Curții Supreme (Lord Chief Justice) din Anglia și Țara Galilor;
 - c. Președintele Secției Civile a Curții de Apel (Master of the Rolls);
 - d. Președintele Curții Supreme Civile (Court of Session) din Scoția;
 - e. Președintele Curții Supreme (Lord Chief Justice) din Irlanda de Nord;
 - f. Vicepreședintele Curții Supreme din Scoția (Lord Justice Clerk);
 - g. Președintele secției Queen's Bench Division;
 - h. Președintele Secției de litigii de dreptul familiei (Family Division);
 - i. Cancelarul Instanței Supreme (High Court).
6. Organele menționate la alineatul 4, litera b, sunt:
- a. Consiliul General al Baroului (General Council of the Bar) Angliei și Țării Galilor;
 - b. Ordinul Avocaților (Law Society) din Anglia și Țara Galilor;
 - c. Colegiul Avocaților (Faculty of Advocates) din Scoția;
 - d. Ordinul Avocaților (Law Society) din Scoția;
 - e. Consiliul General al Baroului (General Council of the Bar) Irlandei de Nord;
 - f. Ordinul Avocaților (Law Society) din Irlanda de Nord.

Art. 53. TAXE. PREVEDERI SUPLIMENTARE

1. Taxele judiciare ale Curții Supreme pot fi recuperate prin proceduri rapide ca datorii civile (creanțe împotriva statului).
2. Lordul Cancelar trebuie să ia măsuri ce pot fi aplicabile în mod rezonabil pentru a aduce informațiile referitoare la taxele judiciare ale Curții Supreme la cunoștința persoanelor care trebuie să le plătească.
3. În prezenta secțiune „taxele judiciare ale Curții Supreme” înseamnă taxele prevăzute într-un ordin în temeiul articolului 52.

Raportul anual

Art. 54. RAPORTUL ANUAL

1. Imediat ce acest lucru este posibil după fiecare exercițiu financiar, directorul executiv al Curții Supreme trebuie să întocmească un raport referitor la activitatea Curții Supreme din anul respectiv și să înainteze o copie a respectivului raport următoarelor persoane:

- a. Lordul Cancelar;
- b. Prim-ministrul Scoției;
- c. Prim-ministrul și viceprim-ministrul Irlandei de Nord;
- d. Prim-ministrul Țării Galilor.

2. Lordul Cancelar trebuie să înainteze o copie a oricărui raport înaintat în temeiul alineatului 1, litera a, fiecărei Camere a Parlamentului.

3. Oricare dintre următoarele perioade reprezintă un „exercițiu financiar” în sensul prezentului articol:

- a. perioada care începe la data la care prezentul articol intră în vigoare și până la data de 31 martie a anului următor;
- b. fiecare perioadă succesivă de 12 luni.

Prevederi suplimentare

[...]

Art. 58. LEGEA PRIVIND IRLANDA DE NORD DIN 1998. CHESTIUNI EXCEPTATE ȘI REZERVATE CURȚII SUPREME

1. Legea privind Irlanda de Nord din 1998 (c. 47) este modificată după cum urmează.

2. În Anexa 2 (aspecte exceptate), după alineatul 11, se introduce „11A – Curtea Supremă.”

3. În Anexa 3 (aspecte rezervate), după alineatul 14, se introduce „14A – Următoarele aspecte:

- a. drepturi de recurs la Curtea Supremă;
- b. asistență juridică pentru recursuri la Curtea Supremă.”

Art. 59. REDENUMIREA CURȚILOR SUPREME DIN ANGLIA ȘI ȚARA GALILOR ȘI DIN IRLANDA DE NORD

1. Curtea Supremă din Anglia și Țara Galilor este redenumită Curțile Superioare ale Angliei și Țării Galilor (Senior Courts of England and Wales).

2. Curtea Supremă de Justiție (Supreme Court of Judicature) a Irlandei de Nord este redenumită Curtea de Justiție (Court of Judicature) a Irlandei de Nord.

3. Comisia de reglementare a Curții supreme (Supreme Court Rules Committee) a Irlandei de Nord este redenumită Comisia de reglementare a Curții de justiție (Court of Judicature Rules Committee) a Irlandei de Nord.

4. Orice referire din orice act adoptat, instrument sau alt document la o instanță judecătorească sau comisie redenumită prin prezenta secțiune va fi citită, în măsura necesară pentru continuarea aplicabilității sale, ca referire la Curțile Superioare (Senior Courts), Curtea de justiție (Court of Judicature) sau Comisia de reglementare a Curții de Justiție (Court of Judicature Rules Committee) a Irlandei de Nord (după caz).

5. Anexa 11 (care face modificări referitoare la redenumire) intră în vigoare.

6. În afara cazului în care se prevede altfel, modificările efectuate printr-un act adoptat (A) (indiferent dacă este sau nu în vigoare) la un alt act adoptat (B):

- a. nu sunt incluse în referirile din respectiva Anexă la actul adoptat A;
- b. sunt incluse în referirile din respectiva Anexă la actul adoptat B.

[...]